

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 216.
1938. szeptember 27., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradul Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periódice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

KIRÁLYI SZAVAK:

- „Most, amikor a fegyverek zörgése hallatszik, példát mutató és időszerű azoknak a di-esőítések, akik legnagyobb áldozataikkal és főleg lelkiükkel megnyerték a csatát.”
- „Tudom, hogy nemzetem mindenre fel van készítve, de ezen felül is tudok egyet: hogy a nehéz napokban nem csupán a fegyverek döntik el a harcot, hanem a bátorság és a lelki erő is.”
- „Hallottuk Erdély metropolitájának magasztos szavait, amelyek egyházi súlyukkal felhívást intéztek mindenkihez, annak az igazságnak bevallásával, hogy ezekben a napokban nem lehetnek ebben az országban eltérő hitek, hanem csak egyetlen egy: ennek az országnak javára, felemelésére és lelki megszilárdítására dolgozni.
- „Ennek a kriptának hamvai buzdítsanak, hogy ez a felhívás meg fog valósulni ennél hamarabb.”

Új béketervet küldött Chamberlain Berlinbe

Hazaérkezett külföldi tárgyalásairól Petrescu-Comnen külügyminiszter. — „A legnagyobb lelki nyugalommal érkeztem haza...” — A londoni francia-angol tárgyalások eredménye Rendkívüli intézkedések Csehszlovákiában

Együttes román-jugoszláv nyilatkozat Csehszlovákia megtámadtatása esete

Londonból jelentik: A nemzetközi politika mai nagy eseménye az a hivatalos angol közlés, hogy Wilson külügyminiszteri osztályfőnök, Chamberlain miniszterelnök bizalmasa, aki a miniszterelnököt úgy Berchtesgadenbe, mint utóbb Godesbergbe is elkísérte, külön repülőgépen Berlinbe utazott, hogy eljuttassa Hitler birodalmi vezérnek Chamberlain személyes üzenetét. Az üzenet tartalmát a legnagyobb titokban tartják. Jól informált angol körökben híre jár, hogy a Wilson által vitt új javaslat a francia és angol kormányok első tervezetén és a német emlékirat alapján épül fel.

Horace Wilson hétfő délután fél 4 órakor titkára kíséretében megérkezett a berlini Tempelhoff-repülőtérre, ahol Henderson berlini angol nagykövet fogadta. Wilson az angol nagykövetségre hajtatott és onnan délután 5 órakor indult el Hitler birodalmi kancellárhoz, aki valamivel 5 óra után fogadta Chamberlain személyes ügyvivőjét. Sir Horace Wilson kíséretével 5 óra 40 perckor hagyta el a kancellári hivatalt.

London. (Rador.) Délelőtt fél 11 órakor a miniszterelnökségi palotában előzetes megbeszélés folyt Chamberlain miniszterelnök, Halifax külügyminiszter és Simon angol kincstári kancellár között. Az angol dominiumügyi miniszter a délelőtti órákban kihallgatáson fogadta a délafrikai és az ausztráliai angol főbiztosokat. Délelőtt megérkezett Londonba Gamelin tábornok, a francia hadsereg főparancsnoka is, aki a francia nagykövetségen megbeszélést folytatott Daladier miniszterelnökkel és Bonnet külügyminiszterrel. Délelőtt 11 órakor a francia küldöttség átment az angol miniszterelnökség palotájába, ahol az angol kormány tagjai már vártak rájuk. A francia és az angol miniszterek tanácskozása déli 12 óra 10 percig tartott. Chamberlain miniszterelnök a déli órákban újabb megbeszélést folytatott Daladier francia miniszterelnökkel.

Chamberlain miniszterelnök elhatározta és ezt az elhatározását a francia miniszterek teljes mértékben helyeselték, hogy

újabb üzenetet intéz Hitler kancellárhoz. E célból Horace Wilson, az angol külügyminiszterium tanácsosa még a déli órákban elutazott repülőgépen Berlinbe.

Horace Wilson résztvett a godesbergi tanácskozásokon is. Daladier miniszterelnök és Bonnet külügyminiszter még a mai nap folyamán visszautaznak Párisba.

Az angol minisztertanács délben egy óra öt perckor ért véget, ami után a következő közleményt adták ki: A ma délelőtti angol-francia miniszterközi értekezleten a két államot képviselő miniszterek minden tekintetben a legteljesebb egyöntetű véleményüknek adtak kifejezést. Gamelin tábornok a francia haderő vezérkari főnöke megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel és Sir Thomas Inskip, a nemzetvédelmi tárcák együttműködését intéző miniszterrel.

Az angol parlamentet szeptember 28-ikára, délután háromnegyed háromra hívták össze.

Sir Thomas Inskip, a nemzetvédelmi tárcák együttműködését intéző miniszter délelőtt 11 órakor visszatért a Downing-streetre, ahol a kormány többi tagja és a francia miniszterek tárgyaltak. Negyed egy órakor a francia miniszterek elhagyták a miniszterelnökségi palotát. Gamelin tábornok továbbra is a miniszterelnökségen maradt és megbeszélést folytatott Sir Thomas Inskipkel, majd meglátogatta Gort tábornokot a brit haderő vezérkari főnökét. (Rador.)

Roosevelt elnök békeszózata a csehszlovák-német konfliktus békés elintézése érdekében

Másik nagy eseménye a mozgalmas hétfői napnak, hogy Roosevelt elnök ma békeszózatot intézett Hitler német birodalmi vezérhez, valamint Benes elnökhöz és a felhívást Daladier és Chamberlain miniszterelnököknek is tudomására hozta. A közel ötszáz szavas távirat tartalma a következő:

— Az Egyesült-Államok 130 millió polgára és az emberiség jóléte nevében intézem önökhöz ezt a sürgős kérelmet, hogy ne szakítsák félbe a tárgyalásokat és keressenek olyan megoldási módot, amely biztosítja a békét és megszünteti az ellentéteket. Ismétlem, hogy mindaddig, amíg a tanácskozások folynak, tartsák szem előtt azt a középpontot, hogy mindkét fél legyen engedelkeny. Ha a tárgyalások megszakadnának, a józanság is megszűnne és helyét az erőszak foglalja el. Az erőszak azonban nem hozza meg a megoldást és nem biztosítja a jövőben sem az emberiség javát. Az elnök emlékeztet arra is, hogy Németország, Csehszlovákia, Franciaország és Anglia aláírta a Kellogg-egyezménynek, Briand az egyezményben leszögezte a békéltető bíróság szükségességét ar-

Daladier és Bonnet francia miniszterek hétfő délután negyed négy órakor repülőgéppel elhagyták Londont. A francia miniszterelnök elhagyott minden sajtónyilatkozatot.

Daladier miniszterelnök délután háromnegyed 6 órakor az Elysée-palotába ment, hogy beszámoljon Lebrun elnöknek a Londonban folytatott tárgyalásainak eredményeiről. A megbeszélés egy óra hosszat tartott.

Gamelin tábornok, a francia haderők főparancsnoka ma délután 6 órakor a Croydoni repülőtérre visszaindult Párisba.

Chamberlain miniszterelnök ma délután VI. György királynál jelent meg a Buckingham palotában hosszú kihallgatáson.

A londoni hatóságok sürgősen felhívták a lakosságot, hogy akinek kertje van, haladéktalanul ásson légvédelmi fedezéket. Az élelmiszerek is elkezdtek erősen emelkedni.

Chamberlain miniszterelnök hosszas megbeszélést folytatott Atlee őrnaggyal és Greenwood képviselővel, az angol munkáspárt vezetőivel, majd Winston Churchill fogadta.

A londoni tőzsdén a nemzetközi idegesség jelei mutatkoznak. A déli órákban majdnem teljesen szünetelt az üzlet. A kereslet kevés volt és a névleges jegyzékek állandóan estek.

Londonból jelentik: (Rador.) Londoni diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy a csehszlovák kormány közölte a legutóbbi német javaslatra adott válaszával. A Havas-iroda közlése szerint a válasz tartalmára vonatkozóan semmiféle közeli megjelölést nem hoztak nyilvánosságra.

Összehívták szerdára az angol alsóházat

London. A Reuter ügynökség jelenti: Az angol alsóházat szerdán délután 2 órára hívták össze. A lordok házáat csak csütörtökre hívták össze, hogy az alsóház karzatáról a lordok házában tagjai meghallgathassák Chamberlain miniszterelnök nagy számú beszédét.

Az angol hadügyminiszter intézkedései

London. A Havas ügynökség jelenti: Az angol hadügyminiszter rendeletet adott ki, amely fegyverbe szállítja a területiális hadsereg légvédelmét és partvédelmét ellátó egységeinek tisztjeit és közlegényeit. Hivatalos körökben megjegyzik, hogy ezeknek az egységeknek a megmozgatása különbözik az általános mozgósítástól.

ra az esetre, ha nehézségek támadnának. A világháború borzalmai sok millió asszony, gyermek és férfi életét pusztítják el és megszüntetik az eddigi gazdasági rendszereket, sőt előidézhethet a szociális berendezkedés összeomlását is.

— Az amerikai nép is tisztában van azzal, hogy egyetlen nemzet sem vonhatja ki magát bizonyos mértékben a világháború következményei alól. Az Egyesült-Államok hagyományos politikája mindig az volt, hogy a nemzetközi ellentéteket békés úton oldja meg és most is meg vagyok győződve arról — folytatta az elnök táviratában — hogy nincs olyan kérdés, amit a józanságra való hivatkozással ne lehetne gyorsabban megoldani, mint az erőszak felhasználásával. Mindaddig, amíg folynak a tanácskozások, megvan a remény arra, hogy az ész, a józanság és az igazságérzet szelleme uralkodhat és a világ megszabadulhat az erőszak alkalmazásából fakadó örültségtől.

Roosevelt elnök és Cordell Hull külügyi államtitkár egész vasárnap ennek a felhívásnak megszövegezésén dolgoztak, mert az elnöknek az volt a meggyőződése,

hogv a felhívás elküldését tovább halasztani nem lehet. Roosevelt békeszózatát különben megküldötte a magyar és lengyel kormányoknak is.

A francia kormány válasza

Roosevelt amerikai elnök felhívására a francia kormány a következő választ küldte Corbin londoni francia meghatalmazott miniszter utján, aki a választ a londoni amerikai nagykövetségnek nyújtotta át. A válasziratot a londoni követség és a washingtoni Fehér Ház közötti közvetlen kábelvonalon továbbították. A válasz szövege a következő:

„Az Ön megindító felhívása akkor érkezett hozzánk Londonba, amikor a brit kormánnyal szoros együttműködésben Franciaország a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a békes megoldás megmentésének érdekében abban a konfliktusban, amely a békét fenyegeti. Különösen értékeljük az Ön ünnepélyes emlékeztetést arra, hogy az egész amerikai nép csatlakozik ama elvekhez, amelyek a Kellogg-paktumban nyertek lefektetést. Hűségesen az egyezmény szelleméhez és betűjéhez folytatjuk munkánkat, amelyben semmiféle nehézség

nem okoz elkedvetlenítést számunkra és keressük az eljárást és formát egy olyan megállapodáshoz, amely összeegyeztethető az ügyben érdekelt felek méltóságával és érdekeivel. Hiszünk, hogy mindvégig az igazságosság és béke szellemét szolgáljuk, ami népeinket mindenkor egyesítette.”

Éles támadást intézett az amerikai sajtó ellen a német kormány felhívatalosa

A Deutsche Dipl. Polit. Korrespondenz, amely a német kormány felhivatalos lapja közvetett módon nyilvánítja a német kormány álláspontját Roosevelt elnök békeszózatáról. A felhivatalos élesen kikel az amerikai sajtónak az európai helyzetről nyilvánított véleménye ellen. A lap azzal vádolja az amerikai sajtót, hogy a német érdekekkel ellenséges hangulatot igyekszik kelteni az Egyesült-Államok közvéleményében. Végül hangsúlyozza, hogy a Monroe-elv értelmében az Államoknak nem lenne szabad Európa ügyébe avatkozni.

tanak ellenséges repülőgépek bombái ellen. Ezenkívül nagyszámú menedékhely áll rendelkezésre, amelyek hatalmas terjedelmük révén a lakosság tizedreit tudják a légitámadás ellen megvédeni. A kormány számolt azzal az eshetőséggel is, hogy gyújtóbombákat dobhatnak le. A párisi tüzoltóságot oly módon szervezték meg, hogy rendőrségi segítségével egyszerre ezer tüzesetben tud kivonulni. Megfelelő intézkedéseket tettek már, hogy a főváros lakossága, támadás esetén kellő időben értesüljön az ellenséges repülőgépek közeledéséről.

A francia munkásság egyöntetűen lemondott a munkabeszüntetésekről

Páris. A francia munkásosztály egyöntetűen elhatározta, hogy lemond a sztrájkokról, mint érdekvédelmi eszközről. A központi utasításnak megfelelően az ország valamennyi szakszervezete intézkedett az összes sztrájkok beszüntetéséről, úgy hogy Franciaországban jelenleg egyetlen sztrájkoló munkás se található. Az elmúlt héten még 170 ezer francia munkás sztrájkolt. (Rador.)

Elmaradt a párisi iskolák megnyitása

Páris. (Rador.) Az eseményekre való tekintettel az iskolák megnyitása halasztást szenvedett.

Nők hadkötelezettsége Csehszlovákiában

A csehszlovák kormány az állam védelméről szóló törvénnyel kapcsolatban rendelkezést adott ki, amely szerint a nők is berendelhetik védelmi szolgálatra. (Rador.)

Magyarországi tartalékosok behívása

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség tudósítója jelenti Budapestre: A legutóbbi hetek alatt fokozatosan hívták be a tartalékosokat, akiket a hadgyakorlatok befejezése után sem bocsájtottak haza, tekintettel a kiéleződött helyzetre. A Havas-ügynökség tudósítójának jelentése szerint összesen 160.000 ember van fegyverben. Budapesten és egész Magyarországon nyugalom uralkodik.

Benes üzenete a lengyel államfőhöz

Varsó. (Rador.) A varsói csehszlovák követ kihallgatáson jelent meg Moszcizky köztársasági elnöknek és ez alkalommal átnyújtotta Benes elnök üzenetét, amelyet személy szerint a lengyel államfőhöz intézett.

Beck lengyel külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a varsói cseh követet.

A nagyhorderejű francia-angol tárgyalások

A londoni tanácskozásokat megelőző megbeszélésekről a következőket jelentik:

Páris. Vasárnap délelőtt az első minisztertanács előtt Daladier miniszterelnök és hadügyminiszter, Gamelin tábornokkal és Marchandeu pénzügyminiszterrel tárgyalt. Bonnet külügyminiszter a délelőtti órákban a japán nagykövetet fogadta, majd ezt követően Bullit amerikai követtel folytatott hosszabb eszmecsere.

Bonnet külügyminiszter ezután Cesiari román követtel tartott háromnegyed órási megbeszélést.

Az események ezután nagy gyorsasággal folytak le. A francia kormány tegnap délután 14 óra 30 perckor minisztertanácsra ült össze. A minisztertanácsról Daladier és Bonnet egyenesen a repülőtérre siettek és 17 órakor már repülőgépen ültek, mely Londonba vitte őket. A francia kormány tagjai már 18 óra 52 perckor az angol fővárosba érkeztek. Croydon repülőterén lord Halifax külügyminiszter fogadta a francia kormány kiküldöttait, akik a francia követségre hajtottak.

Daladier és Bonnet este 21 óra 15 perckor hagyta el a londoni francia nagykövetség épületét és pontosan 21 óra 20 perckor érkeztek meg a Downing Streeten lévő külügyi palotába. Az első

tanácskozás hamarosan kezdetét vette és késő éjelig tartott.

Gamelin marsall londoni útja

Nagy feltűnést keltett a Reuter távirati iroda ama híre, hogy Gamelin tábornok, a francia nagyvezérkar főnöke a mai nap folyamán repülőgépen Londonba érkezik. A tábornok útjának céljáról mitsem tudni és érkezésének pontos idejéről nincs még közlés.

Angol körökben cáfolják azt a híradást, hogy a csehszlovák mozgósítás az angol kormány hozzájárulásával történt, ahogyan azt a prágai rádió jelentette. Az angol kormány csak a mozgósítás elrendelése után értesült a csehszlovák kormány ezen intézkedéséről és közben értesítette Prágát, hogy tovább nem vállalhat felelősséget azon előbbi tanácsért, hogy Csehszlovákia ne mozgósítson. Hozzájárult azonban az angol kormány, hogy a csehszlovák mozgósítás más államok részéről meggyorsított akciót válthatna ki.

Védelmi intézkedések Párisban

Sarraut belügyminiszter tegnap nyilatkozatot tett közre, amelyben bejelentette, hogy Párisban kellő gondoskodás történt a lakosságnak légi támadás elleni védelmére. A francia fővárosban 43 ezer pince van, melyek tökéletes védelmet nyúj-

hizásra hajlamos nagyiparos volt. Szeretett gondosan és lassan enni, úgyhogy még csak fel se nézett, mikor a sülttél bejelentette:

— Nahát! Ez a Hugues Lacy öngyilkos lett. Mellbelötte magát.

S miután nem nézett fel, nem láthatta, hogy felesége elsápad.

— Meghalt? — kérdezte végre Béatrix.

— Még nem, — felelt férje — odavitték a klinikára a lakása mellett. Valami szerelmi bánat. Legalább is ezt írta bucsulevélemben. Igaz, hogy mikor utoljára itt vacsorázott, nagyon szerencsétlen képet vágott. Ha ráérsz, elmehetnél megnézni, hogy van. Én nem érek rá...

Mikor férje elment, Béatrix szobájába zárkózott és zokogni kezdett. Titokban talán kicsit hisztiggett is neki, hogy ennyire szeretik. De ezt, ezt nem hitte volna, — hogy Hugues megvalósítsa szörnyű fenyegetését! Hiszen mindig meg volt győződve róla, hogy maga se gondolja komolyan a féltékenységet, csak éppen panaszkodik, mint egy elkényeztetett gyerek. És most megtette! Kétségbe volt esve és úgy érezte, soha ennyire nem szeretette Hugues-ot és soha többé senki mást nem fog szeretni.

Nem mert a klinikára menni, annyira reszkett, hogy rossz hírt hall. Talán még él, talán életben marad, vagy talán már meg is halt? Nem, ez lehetetlen. Élnie kell, most már élnie kell érte, miatta, neki.

Végül is felöltözött, taxiba ült és a klinikára hajlatott. Megtudta, hogy Hugues élet és halál között lebeg. Senkit se eresztettek be hozzá. Virágot küldött hát neki és ettől kezdve mindennap meglátogatta: de hetekig tartott, amíg végre kedvező hírrel fogadták s közölték vele, hogy Hugues túl van a veszélyen.

Béatrix azonban még mindig nem láthatta. Hiába festette ki magának azt a jelenetet, mikor először zárhatja ismét karjába, nem engedték be Hu-

gues-höz, akit a legkisebb izgalom is súlyosan megviselt. Még hetekig kellett várnia, amíg értesült, hogy Hugues-ot elbocsátják a kórházból. Előbb lakására szállították és közölték, hogy rövidesen el fog utazni. Teljesen egészséges, de lábadoznia kell: elutazik.

Béatrix módját ejtette, hogy elutazása előtt lássa. Csőpostalevelet küldött neki, hogy másnap délután négy órakor elmegy hozzá.

Az órákat s a perceket számolta, míg végre fél négy lett. Akkor autóbá ült és Hugues lakására robbogott. Felrohant a lépcsőn;

— Hugues, drágám! — mondta és a fiatal ember karjába vetette magát. — Imádlak! Csak most tudom igazán, mi az, szeretni! Tied vagyok egészen. Elhagyom a férjem és csak a tied akarok lenni.

Hugues egy kicsit kibontakozott a forró ölelésből:

— Nagyon kedves vagy, hogy eljöttél, de igazán hagyjuk a nagy szavakat — mondta mosolyogva. — Boldog vagyok, hogy meggyógyultam. Örülök az életnek, a napnak, a madaraknak, az uccának, a levegőnek, mindennek. Ez a föld. Persze, fontos a szerelem is, nem mondom! De csak semmi bonyodalom, semmi tragédia! Ezt megtanultam. És ne hagyd el a férjedet!

— Már nem szeretsz — rebegte Béatrix könnyek között.

Hugues nevetett és megölelte.

CORSO: 3, 5, 7.15 és 9.30 órakor. Telefon: 20-45.

3:1, a szerelem javára

Bársony Rózsi Dénes Oszkár,
Halmay Tibor és a futballisták.

Igazi halálos szerelem

Irtó: FRÉDÉRIC BOUTET

— Nem bírom tovább! Tulságosan szenvedek. Ez így nem lehet tovább!

„Kezdődik” — gondolta Béatrix s a tükörben, amely előtt öltözött, barátjára, Hugues Lacyra nézett. A fiatal ember, aki eddig a diványon ülve cigarettázott, felállt és egy lépést tett a tükör felé. Szemeiben csakugyan kétségbeesés tükröződött. Béatrix vállat vont. Utálta a jeleneteket.

— Most elmegy, — folytatta Hugues — hazamegy egy idegen férfihoz, egy idegen férfival mégy el este, vele mégy haza, vele vagy mindig. Nem tudom elviselni ezt a gondolatot.

— Ugyan kérlek, hiszen a férjem! — mondta Béatrix.

— Én csak azt tudom, hogy szeretlek! — kiáltotta Hugues — és te?

— Hát itt lennék különben?

— Mit tudom én? Talán csak szeszélyből jössz vagy mit tudom én, miért? Én régimódi vagyok, őszinte, szenvedélyes és nem tudok osztozni rajtad. Te vagy az egyetlen nő, akit valaha szeretni fogok. És elhagysz, hogy egy másik férfival... vagyaz magadra!

— Most már fenyegetőzől is?

— Nem bírom tovább. Leszámoltam és mindent elkészítettem.

— De hiszen ez zsarolás! — kiáltott Béatrix bosszankodva. — Igazán nem azért kötött viszonyt Huguesgel, hogy jeleneteket rendezzen neki. — Már megyek is — mondta rosszkedvűen — és majd csak akkor jövök vissza, ha észretértél és kedvesebb leszel — ezzel bersapta maga mögött az ajtót.

— Béatrix! — kiáltott utána Hugues, de az asszony nem fordult meg.

Béatrix másnap tudta meg, hogy Hugues mellbelötte magát.

Blaise Leblaigneur, Béatrix férje, barátságos,

Románia és Jugoszlávia követeinek együttes lépése Prágában

Prága. A Cseh Távirati Iroda jelenti: Románia és Jugoszlávia prágai ügyvivői tegnap megjelentek Krofta Kamill külügyminiszternél és jegyzéket nyújtottak át neki. A jegyzékben kormányaik nevében kijelentik, hogy Románia és Jugoszlávia a kisantantszerződésből folyó kötelezettségeiket ki nem provokált magyar támadás esetén maradéktalanul teljesíteni fogják. Amennyiben csak egyetlen magyar katona is csehszlovák területre lép, vagy amennyiben Ma-

gyarország megengedné, hogy területén idegen állam hadserege vonuljon át, amely Csehszlovákiát meg akarja támadni, úgy Jugoszlávia és Románia a megtámadott köztársaság segítségére sietnek és fegyveres erővel támogatják.

A külügyminiszter köszönettel vette tudomásul a jegyzéket, amelynek tartalmát nyomban közölte Benes elnökkel és a kormánynak a tagjaival.

Petrescu-Comnen külügyminiszter

„Nincs semmi ok a nyugtalanságra”

Vasárnap érkezett vissza az országba Petrescu-Comnen, Románia külügyminisztere. Ismeretes, hogy Petrescu-Comnen külügyminiszter a genfi népszövetségi ülésről jött, ahol — mint emlékeztetés — előbb az elnöki tisztséggel akarták megbízni, amit elhárított magától, majd a népszövetségi alapokmány nemely megváltoztatása ellen emelt szót. Hazafelé jövet a külügyminiszter Szabadkán tanácskozott Sztójadinovics jugoszláv külügyminiszterrel az aktuális külpolitikai kérdésekről.

Népszövetségi kiküldetésének végeztével, Dinu Cesianuval, Románia párisi meghatalmazott miniszterével és annak feleségével, továbbá Creteanu miniszterrel tegnap délből érkezett meg Zsomolyán át a temesvári IV. kerületi pályaudvarra, ahol már várták az újságírók, akiket azonnal fogadott. A külügyminiszter látható élénk és szíves hangulatban a következőket mondotta a sajtó részére:

— A legnagyobb lelki nyugalommal érkeztem haza és hiszem, hogy nincs semmi ok a nyugtalanságra. Nem tehetek hővebb nyilatkozatot, mielőtt be nem számoltam Öfelségének a genfi népszövetségi munkálatairól. Viszont azonban Önökre, újságírókra nagy feladat hárul ezekben az időkben. Önöknek különösen kötelességük, hogy a lakosságot az emelkedett er-

kölcsi szempontok színtjén tartsák...

— Volna-e szíves külügyminiszter ur Franciaország, Anglia és Belgium azon intézkedéseiről nyilatkozni, amelyek a mozgósítás előjeleinek tekinthetők?

— Azon igazán nem lehet megítélni, hogy egyes államok fokozzák a mai időkben biztonsági intézkedéseiket.

Petrescu-Comnen külügyminiszter ezután melegen érdeklődött a bánsági terméseredményekről, a nép egyébkénti hangulatáról, majd amidőn kérdéseire a legmegnyugtatóbb válaszokat kapta, a következő szavakkal búcsuzott el az újságíróktól:

— Ismétlem: a nyugtalanságra nincs semmi ok, de ellenben annál több okunk van arra, hogy szorosabban és egységesebben, lélekben megerősödve csoportosuljunk Öfelsége, a Király köré.

Ekkorára már előállott a külügyminiszter és kíséretének különvonata, amelyet a temesvári állomáson bocsájtottak rendelkezésére. Petrescu-Comnen beszélt a különleges gyorsaságú különvonatra és tízpernyi temesvári tartózkodás után tovább indult Sinaia felé, ahová az esti órákban meg is érkezett. Mint Bucurestiből jelentik: Petrescu-Comnen külügyminiszter nyomban Sinaia-ba való megérkezése után kihallgatáson fogadta Öfelsége.

Blokád! Mikor? Hol?

Mi történt a legújabb német és a francia—angol javaslatokkal?

Prága. A Cseh Távirati Iroda jelenti: Sir Neville Newton angol követ még szombaton este 20 órakor megjelent Krofta Kamill külügyminiszternél és átadta azt a jegyzéket, amely a Chamberlain—Hitler találkozás alkalmával megállapított új német javaslatokat tartalmazza.

A jegyzék átvétele után a cseh kormány hivatalos kommunikát adott ki, amely hangoztatja, hogy a kormány az újabb követeléseket beható-

vizsgálat tárgyává teszi, de tudatában van annak, hogy a helyzet rendkívül súlyos, mert a cseh szlovák kormány már eddig s tulment az engedékenység legzsélsőbb határán.

Sir Neville Newton angol nagykövet a német újabb követeléseket tartalmazó jegyzéket minden megjegyzés nélkül adta át Krofta külügyminiszternek.

A francia—angol közös javaslat és a német memorandum

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség tegnap este közölte a francia—angol javaslatok és a német memorandum szövegét. A francia—angol javaslatok a következők:

— Az 50 százaléknál nagyobb német lakosságú területek népszavazás nélkül átengedendők Németországnak. Az új határ megállapítására vonatkozóan változás állhatna be, melyeket nemzetközi bizottság állapít meg véglegesen és ebben a bizottságban a cseh kormány is képviselve van. A vitás területen lakóknak jogukban van állampolgárságukat megváltoztatni. Amennyiben a cseh kormány hajlandó ezt a javaslatot elfogadni, úgy jövőbeli határait biztosítani kell. Ez a biztosítás nem zavarja uton történő oly módon, hogy minden támadást visszautasítsanak. Az angol kormány hajlandó ebben a nemzetközi garanciában részt vállalni és megvédelmezni Csehszlovákiát nem provokált támadás esetén.

A német kormány tervezetét Chamberlain közvetítésével eljuttatták a prágai kormánynak. A tervezet tartalma a következő:

— Azokról a területekről, amelyek Németországhoz csatoltatnak, vissza kell vonni a hadsereget, rendőrséget és határőrséget, ezeket a területeket október elsejéig át kell adni Németországnak.

A határterületekről térképet készített a német kormány és ezt mellékelte a memorandumhoz. A kiürítendő területeket jelenlegi állapotukban kell átadni és semmiféle katonai berendezést, vagy vasutvonatlat megsemmisíteni nem szabad. Nem szabad elszállítani ezekről a területekről élélmiszert, vagy nyersanyagokat. A német kormány hajlandó arra, hogy a cseh kormány s a cseh hadsereg egy képviselője a német nagyvezérkarral együtt beszélje meg a kiürítés módjait. A cseh kormány köteles szabadon bocsájtani az összes német nemzetiségű politikai foglyokat és köteles elbocsájtani a cseh hadseregben, vagy a rendőrségben szolgáló szudetanéseket, akiket eredeti lakóhelyükre kell, hogy elszállítsanak. A német kormány hajlandó nemzetközi bizottság ellenőrzése mellett népszavazást tartani, de ennek a népszavazásnak legkésőbb november 25-ig meg kell történnie. Ezalatt az idő alatt mindkét fél visszavonja haderőit a népszavazásos területről. A német kormány azt javasolta, hogy német—cseh bizottságot alakítsanak a részletkérdések megvitatására.

Berlinből jelenti a Német Távirati iroda, hogy Boris bolgár király látogatást tett Hitler kancellárnál.

„S C A L A” NAGYFILMEK SZÍNHÁZA

TEL.: 20-10.

Utolsó két nap! Nagy Kató és Jean Murat
Párisban készült orosz-tárgyu filmreke:

Fejedelmi éjszakák

Előadások naponta: 5, 7.15, 9.30 órákor.
Matiné: szombaton 3 és vas. d. e. 11.30, d. u.
3-kor mérsk. hely.

Elfogadhatatlanok Prága szerint a legújabb javaslatok

London. A Reuter jelenti: Jan Masaryk, Csehszlovákia londoni követe ma délután hat óra tízenöt perckor megjelent az angol külügyminisztériumban, ahol átnyújtotta Csehszlovákia válaszigyzékét. A Rador hétfői jelentése szerint a válaszigyzék átnyújtása hivatalosan vasárnap még nem történt meg, csupán Prága véleményét tolmácsolta Jan Masaryk cseh követ.

A Reuter-ügynökség tudósítója szerint, Prágában a német javaslatot elfogadhatatlannak tartják, mert ez nem más, mint a csehszlovák állam szuverenitásáról való teljes lemondás. Azon területek átadását Hitler kancellár követeli, ott állanak a cseh védelmi berendezések. Ebben az esetben Csehszlovákiának nem állna módjában, hogy határait megvédelmezze. Az új határt garantáló államok között Németországnak is szerepelnie kell, miután az angol—francia javaslatban ez az egyik főfeltetele. Ha a szudétákat elbocsátanák a csehszlovák hadseregből, miként azt a német memorandum követeli, úgy azok a csehszlovák érdekek ellen harcolnának. A németek olyan módot osztanak be a területeket, hogy a lakosságot egyik helyről a másikra szállíthatnák és így a népszavazás eredményét megamisíthatnák.

Prágában azt állítják, hogy a német memorandum követelése sokkal keményebbek, mint amelyekkel a versaillesi szerződésben Németországot sújtották. A tervezet elfogadása egyet jelentene a csehszlovák állam gazdasági és pénzügyi rendszerének elpusztításával.

Hitler kancellár memorandumja egy szóval sem említi meg a lengyel és magyar kérdést és semmiféle garanciát nem nyújt a még megrad-csehszlovák állam határainak biztosítására. Hitler követelése a szép csehszlovák államból egy kis országot teremtené, amelyet sem megvédelmezni, sem pedig gazdasági létét biztosítani nem lehet. (Rador.)

London. (Rador.) Az angol sajtó Hitler kancellárnak Chamberlain után a csehszlovák kormányhoz intézett emlékiratát elfogadhatatlannak tartja és a lapok az új német követeléseket teljesíthetetleneknek tartják, mert ezzel nemcsak Csehszlovákia, hanem Európa sorsa is meg lenne pecsételve.

A Times azt írja, hogy egy pillanatig sem volt kétséges, miszerint a prágai kormány a német ajánlatot alaposan megindokolva visszautasítja. Londonban az az általános benyomás, hogy Angliának és Franciaországnak csak egy kötelessége lehet: közös nyilatkozatban leszögezni azt, hogy

csak a francia—angol tervezet elfogadható.

Elvben hajlandó foglalkozni a cseh kormány a lengyel területi kérdéssel

Varsó. A Lengyel Távirati Iroda jelenti: A lengyel kormány mára várja a választ arra a jegyzékre, amelyet szeptember 21-én intézett a csehszlovák kormányhoz a tesseni Sziléziára vonatkozó lengyel követelések ügyében. A prágai külügyminisztériumban a lengyel követség titkára előtt kijelentették, hogy ez a válasz elvben hozzájárul ahhoz, hogy a területi kérdéssel foglalkozzanak.

URANIA 5, 7.15 és 9.30 órákor.

Jean Harlow legnagyobb sikerű filmjét, a

Láthatatlan front

(SUZY)

szíj (tragédiájának dühbenetes megjárása. Háttér: A világ-háború, légítámadások és párbajok)

Carry Grant és Franchot Tone-val

Kiegészítő műsor: „Gyilkosság a szalonkocsiban”

Grand-guignol. 3 nyelvű feliratok

REFLEKTOR

Az ország légvédelme

Nyugalomra van szükség a légvédelmi szervezetek munkájához

Bucurestből jelentik: A körülmények — jobban mint hármikor — szükségessé teszik, hogy a polgári lakosság légítámadás elleni védelmét a legalaposabban előkészítsék. Számolva ennek a feladatnak fontosságával, a kormány a katonai hatóságokkal karöltve ellátározta a légvédelmi gyakorlatok megrendezését. Különösen a nagyobb városokban van szükség arra, hogy a lakosság védelmét a legalaposabban előkészítsék. Egy esetleges háborúban a központi városokat — a tapasztalatok szerint — éjjel fogják megtámadni. A légítámadások célpontjai azok a nagyobb épületek lesznek, ahol a hatósági szervek dolgoznak.

A rendkívül fejlett háborús technika gyújtó- és gázbombákat állított elő. Tekintettel arra, hogy a nyílt városok bombázása gyújtóbombákkal történik, tüzoltóállomások megszervezése szükséges, hogy a veszélyeztetett helyeket azonnali közbelépéssel meg lehessen menteni.

A nagyerejű robbanóbombákat csak a városok központi épületeire, hatósági székhelyekre dobják le, hogy a hivatalos szervek működését megnehezítsék, vagy tel-

Pacha Ágoston dr. püspök szentelte fel vasárnap a kisszentmiklósi új katolikus templomot. — Közel ezer ifjút bérált vasárnap a püspök Aradmegyében

Ahítatos, szép ünnepség volt vasárnap Kisszentmiklóson. A római katolikus hívek áldozatkészségéből emelt új templomot szentelte fel dr. Pacha Ágoston megyéspüspök, aki ez alkalommal 150 ifjút is megbérált. Az új aradi plébános dr. Kienitz Géza püspöki tanácsos és Petta József segédlelkész buzdítására és kezdeményezésére most készült el a gyönyörű templom, amelyet Maszni építész eredeti tervei alapján építettek. A község katolikus hívei nemcsak pénzbelileg, hanem két kezük munkájával is támogatták az építkezést. A szép épület belső berendezése is méltó az Isten házához, — izléses és stílusos, — az oltárt Weil József építészmérnök tervezte, míg művészi freskója Wolff Károly műve.

A templom felszentelésére és a bérálásra érkező püspököt a község lakossága díszbeöltözötten, diadalkapukkal és a szabad ég alatt felállított oltárokkal várta. A templomszentelés után a legfőbb lelkipásztor mézes-

jének tiszteletére ajánlottak, diszes ünnepi szentmise keretében szentelte fel. Az egyházi ünnepséget népünnepség követte, amely csak a késő esti órákban ért véget.

A templom beszentelése alkalmából az új aradi templomban is vasárnap bérált dr. Pacha megyéspüspök. Itt mintegy 700 ifjút részesített a bérálás szentségében. A községbe érkező legfőbb lelkipásztor ezután ünnepi díszében vett részt, amelyre meghívták az ottani hatóságok képviselőit is. Az ünnepi díszében alkalmával dr. Pacha Ágoston megdicsérte az új aradi és kisszentmiklósi hívek hitbuzgalmát és áldozatkészségét.

— Jellemző példa, — mondotta, — hogy a község lakosságában a lehető legnagyobb összeget áldozzák a templomra és iskola fenntartására. Évenként egymillió lej költségvetést szavaztak meg az itt élő hívek, s ez összegből biztosítják a plébánia hivatal, templom karbantartás és az elemi iskolai oktatás létfeltételeit.

Dr. Pacha Ágoston püspök a bérálás szentségének kiosztása után a híveit társaságában töltötte a napot, sőt éjszakára is az új aradi plébánia vendége volt. A püspök ezután visszatér Temesvárra, ahonnan csak csütörtökön indul tovább bérakörútjára. Csütörtökön fél 4-kor Aradon keresztül utazik Torontóra.

MELEG HARISNYAT, kastyút, szövetet, téli trikókat, reformnadrágot **BOGYÓ** nál Str. Balmeson 1. készpénzre legolcsóbban Corso mozi mellett

jesen lehetetlenné tegyék. A középületek elpusztítása mellett a légítámadások a közüzemek ellen is irányulnak. A vízszolgáltatás zavartalan ellátása céljából földalatti vízmedencék építése szükséges.

A nagyvárosok védelmi szerkezetének tevékenységénél természetesen a kilakoltatás is nagy szerepet játszik. Hogy az áldozatok számát minél jobban csökkentse, a nagyvárosok lakosságát lehetőleg a város határain kívül, jól védett helyre kell kitelepíteni. Ennek a műveletnek szükség esetén a legnagyobb rendben és a legnagyobb gyorsasággal kell végbemenni. A légvédelmi szervezetek zavartalan munkájához azonban a lakosság fegyelmére és nyugodtságára is szükség van. Mert nyugodtság, főleg pedig fegyelmézettség nélkül a legjobban megszervezett védelemmel sem lehet kielégítő eredményt elérni.

Egy nép erőssége az erkölcsi erő

Mit kell tennünk?

Annak ellenére, hogy a népek történelméből ismerjük ezt az igazságot, jó ha időnként ráemlékezünk.

A máraestől mausoleum felszentelésekor az uralkodó többek között azt mondta, hogy nemcsak a fegyverek döntik el a háború sorsát, hanem a lelkek bátorsága és erőssége is.

A román hadsereg legfőbb parancsnokának szavai olyan igazságot tartalmaznak, amelyet köbe kellene vésni, hogy irányító világitótornya legyen a fiatal nemzedéknek. Nem lehet győzelmet elérni, bármennyi legyen is a hadigép, ha hiányzik a lélek, mely mozgásba hozza azokat.

A királyi szavaknak nagy visszhangjuk volt az aggodalmak e napjaiban, mikor fekete felhők gyülekeznek az európai politika egén.

Sorakozzunk a Trón körül, teljes bizalommal az ország vezetői iránt, akik pihenés nélkül fáradoznak az ország előkészítésén, hogy bármikor készen álljon. Ha egy a gondolatunk és testvér módra egyek vagyunk, nyugodtan várhatjuk az események kifejlődését, mert biztosak lehetünk róla, hogy a nehéz órákban lesz lelki-erőnk szembeszállni a külső ellenséggel.

A gyógyszerárak

kábítószerokról szóló receptet csak abban az esetben szolgáltathatnak ki, ha azt a helyi orvosszövetségek is látta mozzak

Bucurestből jelentik: Az egészségügyi miniszterium 5317. számú rendelete korlátozta az orvosok kábítószer-kiszolgáltatási jogát. A rendelet szerint a jövőben az orvosoknak a kábítószer mennyiségét nemcsak számmal, hanem betűvel is ki kell írnia az orvosi úrlapon. Erre azért van szükség, mert a morium, kokain és a többi kábítószer rabjai gyakran kijavították a számokat és így több kábítószerhez jutottak. A rendelet további részében előírja, hogy az orvosnak a receptre fel kell tüntetni a beteg pontos címét is. A kábítószer-kiszolgáltatáshoz szükséges recepteket a gyógyszerárak csak abban az esetben fogadhatják el, ha azon rajta van az orvosszövetség pecsétje is.

kalácsot osztogatott az ifjak és gyerekek között.

A kisszentmiklósi templomot, amelyet Szent József, az ácsok és kőművesek védszent

Csak azok az orvosok kerülnek vizsgára, akik nem kaptak egyenértékű oklevelet

Aki vizsgázott a nosztrifikálásnál, szintén nem kerül újabb vizsgára

Temesvár. Az orvosok, akiknek oklevele felülvizsgálat alá kerül, mint jelentettük, emlékirattal terjesztették be a királyi helytartóságnak. Az emlékirat egy példányát Suciu Eugen dr. orvos kamarai elnöknek adták át, aki azt Bucurestibe vitte és a felülvizsgálati bizottság elnökével, Burileanu dr. egyetemi tanárral beható tanácskozást folytatott. Suciu dr. kamarai elnök most visszatért Temesvárra és kijelentette, hogy a bizottság elnökének szavai szerint

az oklevelek felülvizsgálásánál minden jogos kívánságra tekintettel lesznek.

Az általános irányelvek, amelyek szerint a felülvizsgálást megejtik — az orvosi kamarai elnökének információja szerint — nem irányulnak bizonyos fajok, vagy nemzetiségek ellen, sem azt nem célozzák, hogy az orvosok számát csökkentse. A kamarai elnök további kijelentése szerint az oklevelek nosztrifikálásával kapcsolatban csupán egyöntetű eljárás teljesítéséről van szó. Az egyes orvosi fakultások ugyanis az erre vonatkozó törvényeket és rendeltetvényeket különbözőképpen interpretálták. A nosztrifikálást az illető orvos lakhelyére illetékes egyetemen kellett eszközölnie annak, aki az 1933. évi dekrétum törvény rendelkezése alá tartozik. Megállapították — mondotta az elnök, — hogy

egyetlen a kolozsvári egyetemen jártak el szabályszerűen a nosztrifikálással, még pedig vizsgák alapján.

Az utóbbi időben az itteni körzethöz azonban mindössze nyolc orvos nosztrifikáltatta Kolozsváron vizsga alapján az oklevelét, sokan ezzel szemben Bucurestibe, vagy Iaşiba mentek, ahol sok esetben vizsga nélkül egyenjogositották az okleveleket a belföldiekkel. Az ilyen orvosoknak kell most újból, komoly nosztrifikálást elérni, de hogy semmiféle igazságtalanság ne történjék, a bizottság bizonyos tekintetben enyhébb elbírálást alkalmaz. A törvény ugyanis azt írja elő, hogy, akiknek háromnál több tárgyból kell újra vizsgázni, nem folytathatja a vizsgáig orvosi gyakorlatát. A bizottság viszont senkit sem hív meg háromnál több tárgyból való vizsgára, úgyhogy mindenki folytathatja működését. A felülvizsgálat alkalmával egyébként

főleg a szegedi egyetemen és az olasz egyetemeken szerzett diplomák birtokosait fogják vizsgára rendelni.

A szegedi orvosi fakultáson, mondotta tovább az elnök, több tárgyból kívánják meg a szigorlatokat, melyek másutt nem kötelezők s így az illető orvosoktól egy, ezen szigorlatoknak megfelelő vizsgát követelnek. Az olasz egyetemeken szerzett doktorátus Olaszországban még nem jogosítja fel az illetőket orvosi gyakorlatra, hanem ott előbb még állami vizsgát kell tenniük. Azokat az orvosokat tehát, akik Olaszországban szereztek okleveleiket és ott annakidején nem tették le az állami vizsgát, hasonlóképpen ennek megfelelő vizsgára hívják be.

A német, osztrák, francia és csehi egyetemeken szerzett diplomákat minden további nélkül a belföldiekkel egyenértékűeknek ismerik el és ha a nosztrifikálás a maga rendje és módja szerint történt meg, úgy az oklevelek természetesen érvényesek. A régebbi orvosok budapesti okleveleiket is minden további nélkül elismerték.

Az orvosi kamarai egyébként már névsort is tett közzé olyan orvosokról, akiknek okleveleiket elismerték. Az illetők felhatalmazása alapján a kamarai elnök a legközelebb már el is hozza Bucurestiből a betérjesztett okmányokat.

A frontharcosok nemzetközi kongresszusa Bucurestiben

Bucuresti. A FIDAC nemzetközi kongresszusa hétfő reggel 9 órakor vette kezdetét. Délelőtt 11 órakor a kongresszus résztvevői megtekintették a pátriárka palotáját, majd kihallgatáson jelentek meg Miron Cristea pátriárka-miniszterelnöknek. A kongresszus megbeszélései hétfőn délután 5 órakor folytatódtak, este 9 órakor pedig valamennyi delegátus részvételével Cantacuzino asszony, a FIDAC női tagozatának elnöke által rendezett nagyszabású fogadtatáson.

Ellentmondó tanuvallomások a Csermák-ügy főtárgyalásának hétfői napján

Izgalmas jelenetek robbantak ki a folyosón a tanuk között

A hétfőn reggel folytatódó Csermák-főtárgyalás első tanuját, Simulánt Péter órát, aki Hartmann Kálmán üzletében volt alkalmazásban, reggel kilenc órától délután 12 óráig hallgatta ki a törvényszék. Simulánt Péter rendkívül sok érdekes dolgot mondott el és vallomása sokban eltért attól, amit a vizsgálóbíró előtt tett. Elmondta, hogyan jelentkezett Putici Victorin Csermáknéval az ékszerészüzletben. Emlékeztette, hogy Kratochwill, amikor megkérdezték tőle, hogy jöhet-e a pénz, nem adott határozott választ, hanem csupán annyit mondott, amennyit mindenki tudott, hogy jöhet, ha van. A következő tanu Adamovici Olga volt, akinek lényegtelen vallomása után délután folytatták a tárgyalást.

Adamovici tisztviselő sokat volt Csermáknéknál és beszélt Kratochwillal is, aki neki is csak annyit mondott, ha van pénz akkor lehet, hogy késik az átutalás. Mentette vallomásában Putici Livius dr.-t is. Pausesti Nicolae

ügyvéd, volt szenátor arra nézve tett vallomást, hogy Puticiné nála járt Csermáknéval a 35 kilogram súlyú ezüstnemű és szőnyegnek az országhatároló behozatala érdekében. Pausesti szenátor el is intézte a behozatali engedélyt, de ezért Csermákék nem jelentkeztek. Kisebbségi vita keletkezett a védőügyvédek és a tanu között, amelynek az elnök közbeszólása vetett véget.

Egyébként érdekes, hogy a tárgyalóteremben a legnagyobb izgalom uralkodik, mert minden tanu vallomása újabb és újabb fényt derít a rendkívül komplikált ügyre, ugyanakkor pedig a folyosón a már kihallgatott, vagy kihallgatásra kerülő tanuk között perceként robban ki a vita és a veszekedés. A védelem és a vád tanuit csak a teremszolgák ébersége mentette meg attól, hogy hajba ne kapjanak. A vitában és a veszekedésben az ügyben szereplő hölgyek járnak elől.

készítő cselekmény már bekövetkezett. Ha a halálbüntetéssel sújtott esetekben a bíróság enyhítő körülményeket állapít meg, akkor a büntetés életfogytiglani kényszermunka, sőt a büntetés korlátozott idejű kényszermunkára is csökkenthető. Ez esetekben a büntethetőség 20 év alatt elévül.

598. szakasz: A kriminális bíróság ítélete ellen 3 nap alatt lehet felelbezzni, a kegyelmi kérvényt az igazságügyminiszter közvetítésével az ítélet jogerőssé váltától számított 48 óra alatt lehet benyújtani.

599. szakasz: A halálbüntetést főbelövessel hajtják végre, külön szabályzat szerint. A terhes nőket csak szülés után végzik ki.

600. szakasz: A kivégzés abban a helységben történik, ahol az ítéletet hozták. A kivégzést kizárólag a hatóságok jelenlétében hajtják végre, legkésőbb a kegyelmi kérvény visszautasításától számított 48 óra alatt.

Vasúti szerencsétlenség Olaszországban 8 halottal és 20 sebesülttel

Róma. A nápolyi személyvonat összeütközött egy tolató tehervonattal. A szerencsétlenség következtében 8 utas meghalt és több mint 20 súlyosan megsebesült. Az utasok nagyrésze német, akik társasutazáson vettek részt.

Szerelmi dráma egy tisztviselő és a Wagon-Lits ellenőre között

Bucurestből jelentik: Borzalmas szerelmi dráma játszódott le a fővárosban. Constantin Iliescu tisztviselőtől elvált a felesége, mert Inczel Adolf Wagons Lits ellenőrebe szeretett bele. A fiatalasszony már el is hagyta a közös lakást és Diochet, ucca 6. szám alatt vett ki magának butorozott szobát. Ugyanakkor megindították a válópert.

Constantin Iliescu tegnap reggel megtudta, hogy volt felesége lakásán tartózkodik a Wagons Lits ellenőre is. Magához vette a revolverét és elindult. Betörte a lakás ajtaját és az ágyban fekvő Inczel Adolfra több lövést adott le. A szomszédok előrohantak a revolverlövés zajára és átadták a rendőrségnek a merénylőt, a súlyosan sérült embert pedig beszállították a kórházba.

A sebesült felépüléséhez nincs sok remény. Constantin Iliescut pedig letartóztatták.

Blokád! Mikor? Hol?

Uj rendelettörvény a büntető törvénykönyv módosításáról

A büntetésnemek új rendszere. A hazaárulási büntettek új meghatározása

Bucuresti. Kihirdették azt a rendelet-törvényt, amely az új alkotmány értelmében módosítja a büntetőtörvénykönyvet. A fontosabb módosítások a következők:

A 22. szakaszhoz: A büntettek büntetései: 1. Halálbüntetés az alkotmányban előírt esetekben. 2. Életfogytiglani kényszermunka. Kényszermunka 5-25 évre terjedő időre. 4. Fegyház 3-tól 20 évig terjedő időre. Politikai büntetteknek ezenkívül: 1. Életfogytiglani súlyos börtön; 2. Súlyos börtön 5-től 25 évig terjedő időre; 3. Szigorú börtön 3-tól 20 évig terjedő időre.

A 184. szakaszhoz: Az a román állampolgár, aki olyan cselekményt követ el, amelynek célja, hogy az állam területét, vagy annak egy részét idegen uralomnak vessé alá, vagy hogy megszüntesse, vagy csorbitsa az állam függetlenségét, hazaárulást követ el és életfogytiglani kényszermunkával büntetetik.

A 185. szakaszhoz: Az a román állampolgár, aki fegyvert fog hazája ellen, vagy beáll egy Románia ellen háborút viselő állam hadseregébe, hazaárulást követ el és életfogytiglani kényszermunkával büntetetik.

186. szakasz: Az a román állampolgár, aki összejátszik idegen kormányokkal, vagy ügynökeikkel, vagy politikai jellegű idegen pártokkal, egyesületekkel, vagy alakulatokkal, hogy háborút provokáljon a román állam ellen, hogy megkönyvitse az idegen megszállást, hazaárulást követ el és életfogytiglani kényszermunkával büntetetik.

A vagyonekbevétele büntetése

Az új büntetés a módosított büntetőtörvénykönyvben a vagyonekbevétele a hazaárulás és közpénzek elsikkasztásának eseteiben.

A sikkasztás büntetettét különös szigorral bünteti az új törvény. 3-tól 5 évig terjedő nehéz börtön, ha a sikkasztott összeg, vagy érték nem haladja meg az 50.000 leit; 3-tól 10 évig terjedő nehéz börtön, ha az elsikkasztott összeg, vagy érték 50.000 lei és százezer lei között van, 3-tól 15 évig terjedő nehéz börtön, ha az elsikkasztott összeg, vagy érték meghaladja az egymillió leit.

A bíróság minden egyes esetben kimondhatja a vagyonekbevétele és a nyugdíj elvesztését.

A halálbüntetés felőli rendelkezések

Különleges intézkedéseket tartalmaz a módosított törvény a halálbüntetésre vonatkozólag. Az 597-ik szakasz felsorolja azokat a bűncselekményeket, amelyek halálbüntetéssel sújtandók. Ezek az alkotmányból ismeretesek. A törvény még hozzáteszi: Az állam méltóságai kifejezés alatt a királyi tanácsosok, a kormány tagjai és a királyi helytartók értetnek.

Az összeesküvés, amelynek célja a halálbüntetéssel sújtott büntettek valamelyikét elkövetni, 5-től 10 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, ha az előkészítő cselekmény még nem következett be és 5-től 20 évig terjedhető fegyházzal, ha az elő-

nyeket, amelyek halálbüntetéssel sújtandók. Ezek az alkotmányból ismeretesek. A törvény még hozzáteszi: Az állam méltóságai kifejezés alatt a királyi tanácsosok, a kormány tagjai és a királyi helytartók értetnek.

Meglepően jól sikerült az őszi érettségi írásbeli része Aradon

Hétfőn kezdték meg a szóbeli vizsgákat

Vasárnap este hirdették ki a Moise Nicolara liceumban az őszi érettségi vizsga írásbeli részének aradi eredményét. Az eredmény meglepően jó, amennyiben a kilencvennél több jelölt közül hetvenötnek sikerült az írásbeli érettségi. A vizsga szóbeli része tegnap, hétfőn reggel vette kezdetét és négy napon át tart. Az aradi római katolikus líceum jelöltjei az utolsó napon, szeptember 29-ikén délután kerülnek a bizottság elé.

Az írásbeli érettségi vizsgán átment érettségizők névsora különben a következő: Dumitrescu Ioan, Barna Péter, Leucian Aurel, Oncu Octavian, Sirban Ioan, Valea Melanie, Bacu Constantin, Dragos Titu Liviu, Fermenget Ervin, Josef Dezső, Marcu Vasile, Paraschiv Adam, Balasa Alexa, Balinca Constantin, Brandisz Márton, Buday Ferenc, Danilescu Constantin, Hotaras David, Josef Nicolae, Oprea Victoria, Rosescu Toma, Secarea Horea, Vaida Carol, Jura Pompilja, Maris Stela, Carjovat Horia, Duda Traian, Fora Ioan, Jeva Alexandru, Milovan Gheorghe, Mioc Ioan, Sdic Horia, Stoca Ilie, Andrei Ana, Otiman Antuta, Sarbu Florica, Fernig Ioan, Jacob Maria, Leon Nicolae, Pancu Petru, Poljadis Dumitru, Serban Ioan, Szirmai Ervin, Todor Iacob, Codau Ecaterina, Medvedovici Maria, Moudjalel Marianne, Tipchiu Ana, Auerbach Elemér, Balázs Tivadar, Bircu Marius, Brad Petru, Buzgau Petru, Chilevitz József, Dávid Mór, Erdős Pál, Grimm József, Hilbert József, Hirschler Imre, Iancu Viorel, Leob István, Lipo

van Nicolae, Moldovan Sorin, Nagy Károly, Olteanu Dumitru, Paicu Dumitru, Petcu Liviu, Ponta Stelian, Dragan Romulus, Ionescu Dimritu, Endrődi László, Galbács István és Solts Árpád.

Mi észintek vagyunk! Csak igazat hirdetünk!

Itt a világ legnagyobb filmje!

Csikágó, a bűnös város

Erőszakosság! Kalandorszellem

Merész vállalkozókedv

Kirobbanó életöröm! Elszánt tetterő!

TYRONNE POWER, ALICE FAYE, DON AMECHE, ALICE BRADY

Hatalmas! Éthetű! Döbbenetes!

PREMIER MA 5, 7.15 és 9.30 CENTRAL

NB. A nagysikerű „Denevér” és „A táncoló angyal”
NB. A nagysikerű „Denevér” és „A táncoló angyal”
egész országban!

ARADI KOZLONY

c. e. f. on: 11-51. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Gyász évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Hónapról... 420 p. || Egy hó apra 70

A HÁBORU ÉS A NŐK

Izabella Sadoveanu írja a „Lumea Românească”-ban a következőket:

A nők jelenléte a tűzvonalban, a spanyol és kínai háborúk során és az a tény, hogy több modern államnak az a szándéka, hogy egy elkövetkezendő háborúban a nőket is igénybe veszi frontszolgálatra, az utóbbi időben egyre inkább az érdeklődés középpontjába került: „a nő részvétele a háborúban”. Ebből az alkalomból többen hangoztatják, hogy a nők ellenállóképessége kisebb, mint a férfiaké és azután milyen legyvernemnél használhatnák őket.

A helyzet az, hogy jelenleg Moszkva 200 ezer fiatal rendelt be előzetes katonai kiképzésre, nemre való tekintet nélkül: ezeket a fegyverekkel való bűnsmódra tanítják ki, továbbá 70 ezer fiatal léghajó utközegekben való részvételre oktatnak ki, 150 ezret pedig fiúkat és lányokat repülőgép építésre tanítanak ki. Ezenkívül 5 millió 16-18 év körüli fiút és leányt mozgósítottak, akiket már most előkészítenek egy esetleges háborúra.

Az angol kormány nem régen bejelentette, hogy egy 200 ezer fűből álló hadsereget csak arra oktatnak ki, hogy miképpen kell a bombarobbanások következtében keletkezett tüzet eloltani. Ebbe a 200 ezer fűből álló hadseregbe már nőket is fognak sorozni.

Csehszlovákia volt az első állam, amely elrendelte, hogy a nők ugyanolyan katonai kiképzésben részesüljenek, mint a férfiak. Természetesen csak azokat a nőket hívják be katonai szolgálatra, akiknek nincsenek gyermekeik és már betöltötték harmincadik életévüket. Most derül ki, hogy milyen igaz volt ennek az országnak, amikor az összes rendelkezésre álló erőket mozgósította.

Törökország, amely radikális intézkedéseket tett, hogy elszánts minden téren az európai civilizáció áldását, az első ország volt, amely javaslatot tett, hogy az iskolás leányok katonai kiképzést nyerjenek.

A Harmadik Birodalom sem feledkezett meg arról, hogy a nőket katonai szolgálatra rendelje be és egy esetleges háború esetén elsősorban az ország belsőiben használja fel őket, úgynevezett védekező szolgálatban. Hitler azonban — minden más országtól eltérően — kötelezővé tette a nők részére is a katonai szolgálatot. A jelen pillanatban is több száz ezer német nő gyakorlatozik a mezőkön és parádékon, felvonulásokon, — akik lártak az utóbbi években Németországban, megmondhatják — három-négy órát is ott állnak a tömeg sorfalai előtt, mozdulatlanul, kezükben puskával, vagy égő fáklyákkal. Ezenkívül sok német nő vesz részt a pilóta oktató előadásokon.

Mussolini, akinek régebben az volt az olve, hogy a nő otthon üljön és jönjön, megváltoztatta régebbi álláspontját és most már ő is előírja a nő számára — háború esetén — a műhelyekben és a földiken való munkát a férfi távollétében.

Nem akarunk és nem akarhatunk háborút, lemeszárlását azoknak, akiket véruinkkal és nagy áldozatokkal neveltünk fel. De ha a világ örülete ezt a feltételt teszi az emheriség elé, akkor mi, nők, kötelesek vagyunk készen állni, hogy hasznára legyünk férjeinknek, gyermekeinknek és testvéreinknek, az ország első hívó szavára!

— IDŐJÓSLAT. Derült idő, a hőmérséklet némi csökkenése várható.

— OKTOBER 1-IG FELFÜGGESZTETTÉK A SAJTÓ- ÉS PROPAGANDAÜGYI ÁLLAMTITKARSÁGNÁL A KIHALLGATÁSOKAT. Bucurestiből jelentik: A sajtó- és a propagandaügyi államtitkarságnál a belső átszervezés miatt október 1-ig felfüggesztették a kihallgatásokat. A jövőben csak külföldi vendégeket és újságírókat, sajtóattasékat, az újságok igazgatóit és a követségek kiküldöttait fogadják. Ezeket a rendkívüli kihallgatásokat is előre be kell jelenteni.

— MARTA ALEXANDRU DR. KIRALYI HELYTARTÓ FOGADTA BRANDSCH RUDOLFOT. Tegnap Temesvárott időzött Brandsch Rudolf, a nemzetkisebbségi főkörmánybiztosság vezérfelügyelője és tisztelő látogatást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál.

— Újból kötelező Jugoszláviába utazáskor a vízum. Bucuresti-i jelentés szerint a Jugoszláviába utazó romániai utasok ismét kötelesek utilevélükre jugoszláv vízumot szerezní. A vízum a Jugoszlávián való áttutazás esetében is kötelező és a bucuresti-i jugoszláv követ-ségtől kapható meg.

Megháttrált a broomfieldi tanács a nők avarata előtt

Aki Angliában bókolni akar egy hölgynek, rendszerint ezt mondja neki: „On bizonyára Broomfield-ből való!” Az Essex-grófságban Broomfield városkának hosszú idő óta az a híre, hogy innen származnak a legszebb szőke angol nők. Azonban a broomfieldi nőknek nemcsak szőke haja, hanem páratlanul szép bőre is híres. A közelmúltban Broomfield-ben egyesület alakult a szőke nők és ezek bőrének védelmére. Ez az egyesület most egy különös esettel kapcsolatban hallatott magáról. A városi tanács ugyanis elhatározta, hogy Broomfield városát vízvezetékkel látja el és kiterjeszti a városra az Essex grófságban csatornahálózatot. Érthető volt a városi tanács meglepetése, amikor az említett egyesület a leghatározottabb tiltakozását jelentette be a terv ellen azzal az indoklással, hogy a broomfield-i leányok szépsége a városi kutak speciális, puha vizétől származik. Ez a víz — amint hangoztatják — természetes szépségelixir. Az egyesület eljárása a város közvéleményének teljes heylesése közben folyt le és a városi tanácsnak úgy kellett döntenie, hogy a csatornázás kérdésének megoldását 1941-re halasztja.

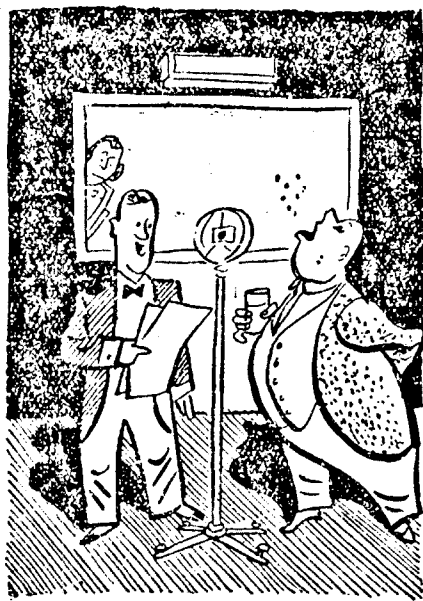
— ELJÁRÁS INDULT A VOLT SZEZENI PREFEKTUS ELLEN. Nagyszebenből jelentik: A bűnügyi hatóságok vizsgálata alapján Nicolae Regman volt megyei prefektus ellen hivatalos hatalommal való visszaélés, közokirathamítás, mi nősített család, valamint a közvagyon elleni büncselekmény címén vádirattal adtak ki. A vád szerint a volt prefektus több, mint hatmillió leiel károsította meg az államot.

ÖNNEK ÖROME LESZ ha gyermekei ruháit DÓZSA VERA gyermekruha szalonjában

Piața Impăratul Traian 3. sz. készített. Vállalom legújabb modellek szerint a legigényesebb munkák elvégzését

— Hat és félmillió leiel csökkent a temesvári dohányjövődék bevétele a költségvetési év első négy hónapjában. Temesvárról jelentik: A temesvári dohányjövődéki hivatalnak a költségvetési év első négy hónapjáról kiadott jelentése szerint a jövedelem a múlt év hasonló időszakához viszonyítva 6518.561 leiel csökkent.

A studióban

— ...és most, hölgyeim és uraim, egy csodaszép, tiszta patakokcska csörgedezését foglák hallani.

— Anastaziu volt román vezérkarl főnök és hadügyminiszter felajánlotta szolgálatait a cseh kormánynak. Prágából jelentik: A Cseh Távirati Iroda jelenti: Anastaziu román tábornok, volt vezérkarl főnök és hadügyminiszter felajánlotta szolgálatait a csehszlovák kormánynak.

— Meghosszabbították a vasutak tüzfiaszállítási kedvezményének határidejét. Bucurestiből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatósága úgy döntött, hogy a CFR személyzete és nyugdíjasai részére nyújtott tüzfiaszállítási kedvezményt október 1-ig meghosszabbítja.

— A BELÜGYMINISZTER SZIGYARTÓ GÁBOR TANART NEVEZTE KI MAROSVÁSÁRHELY ALPOLGARMESTERÉVÉ. Marosvásárhelyről jelentik: Dimitriu Gheorghe delegált polgármester ötnapos bucurestii tartózkodása után visszatért Marosvásárhelyre. A delegált polgármester magával hozta az új polgármester és alpolgármester belügyminiszteri kinevezését. Eszerint főpolgármester dr. Nestor Justin volt városi főügyész lett, aki kitűnő közigazgatási ember. A belügyminiszter alpolgármesternek Szigyártó Gábort, a református kollégium tanárát nevezte ki. Szigyártó Gábor a háború előtt a marosvásárhelyi kereskedelmi iskola igazgatója volt, majd a főhatalom változása után a református kollégium tanára lett. Az utóbbi időben átvette a marosvásárhelyi magyar közművelődési szakosztály vezetését, amelynek kötelékében rendkívül hasznos tevékenységet fejtett ki. Szigyártó Gábor többször tanujelét adta haladó és megértő szellemének. Az új városvezetők kinevezése a lakosság körében általános megnyugvást és örömet keltett.

— Halálozás. Mezei Miklós 43 éves korában elhunyt. Temetése kedden, 27-én délután 6 órakor lesz a régi zsidótemető halottasházából. Halálát feleségén és kislányán kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— HÉTFŐN MEGKEZDTEK ARADON A NYUGDIJAK KIFIZETÉSÉT. Az aradi pénzügyigazgatóság megérkezett a nyugdíjak kiutalása és ennek megfelelően hétfőn megkezdtek a nyugdíjak folyósítását. Kedden az egyes adókerületek pénztárainál a szokott módon folytatják a kifizetést, amely már kedde este véget is ér.

— Pacelli bíboros gépkocsi-balesete. Római jelentés szerint Pacelli bíboros államtitkár, aki a nyáron a budapesti eucharisztikus világkongresszuson Öszent-sége XI-ik Pius pápát képviselte, egy autóösszeütközés során baleset érte. A bíboros-államtitkár a homlokán könnyebben megsebesült. A Vatikánba vitték, ahol a pápa orvosa vette kezelés alá.

— Megindult a harc a spekulánsok ellen! Bucurestiből jelentik: A hatóságok intézkedéseket fogantatosítottak ellen a tisztességtelen kereskedők ellen, akik elrejtik a cukrot. Stelian Petrescu, ismert bucuresti-i kereskedő üzleti hírségében 2 ezer kiló elrejtett cukrot találtak. A házkutatások tovább folynak és aki megkísérli az áruhalmozást, szigorúan járunk el ellene.

— HAZAÉRKEZETT KARACSONYI ISTVÁN. Karácsonyi István, az aradi plébánia iroda-igazgatója és a templom karnagya két hetes szabadságáról visszatért. Karácsonyi István visszatérte után azonnal megkezdte lelkipásztori munkáját.

— Aradi bérkocsisok gyűlése a közlekedési szabályrendelet sérelmes intézkedései miatt. Az aradi bérkocsisok ipari szindikátusa vasárnap délután népes gyűlésre hívta össze tagjait a volt ipartestület nagytermében. A gyűlésen elsősorban az új közlekedési szabályrendelettel foglalkoztak, amelynek számos intézkedése ellen a bérkocsisok állandóan panaszkodnak. Elhatározták, hogy közbenjárással próbálják a sérelmes intézkedések módosítását elérni s ennek érdekében jogtanácsosuk, dr. Sárbu Gheorghe ügyvéd jár majd el illetékes helyen. A közgyűlésen egyébként a szindikátus elnökét újra megválasztották.

— Közlekedési baleset a gabonapiac mellett. Hétfőn a kora reggeli órákban súlyosabb kimenetelű összeütközés történt az Aurel Vlaicu-uton a gabonapiac mellett. Reggel háromnegyed öt óra tájban a „208. Ar.” jelzésű bérkocsis, amelyet Bálint Ferenc, Consistorului-Ucca 46. szám alatti lakos vezetett, nagy iramban száguldott a Neuman-gyár felől a vasuti állomás irányába. Az állomás felől parasztszekér közeledett. A 70-es számú ház előtt, a vizsgálat eddigi megállapításai szerint, a szabálytalan módon az ut közepén haladó autótaxi összeütközött a parasztszekérrel. Az összeütközés ereje oly nagy volt, hogy a gépkocsi a szekeret, amely az út jobb oldalán haladt, mintegy 30 métert maga előtt tolt a Obor irányába. Az ötödik kerületi rendőrség vezetője, Saniuta Gheorghe komisszár azonnal kiszállt a helyszínre és megindította a vizsgálatot. Megállapítást nyert, hogy Bálint Ferenc nem hajtott szabályszerűen és így következhetett be az összeütközés, amelynek következtében a szekér vezetője, Kovács Gyula szentpáli gazda súlyosabb sérüléseket szenvedett a fején, míg a két ló közül az egyik a helyszínen megdöglött. A gépkocsi a hűtőjén sérült meg, vezetőjének semmi baja nem történt. A vizsgálat tovább folyik.

Hollywoodi szafira

Londonból jelentik: A Warner-testvérek filmgyára táviratozott Londonba a 80 éves Freud Zsigmond professzornak és arra kérte a nagy tudóst, hogy menjen Hollywoodba, vegye át a film „pszichológiai tanácsadó” állását. Ez a naiv távirat valószínűleg egy reklámfőnök agyában születhetett meg, aki Freud nevének világhírét akarta az Egyesült-Államokban kihasználni. A távirat mindenestre alkalmat adott George S. Kaufmannnak, a világhírű színpadi szerzőnek, hogy a „Nation” című lapban szatírárt írjon Hollywoodról. A csufondáros cikket, amely élesen jellemzi a hollywoodi állapotokat, itt közöljük:

Amikor Freud már két év óta élt Hollywoodban és szerződése szerint feleségül kellett vennie Merle Oberont, a filmcégnek, amelynek munkatársa volt, egy másik kitűnő ötlete támadt.

A lapokban nagy hirdetések jelentek meg a következő szöveggel:

A Warner Brothers-gyár megfilmesíti a relativitás elméletét. Einstein professzor írja a szcenáriumot. Jövő hónapban Hollywoodba érkezik.

A tudós megérkezése természetesen sok vidám kókléparti megrendezésre adott alkalmat. A vendégek, akik annakidején, amikor Freud érkezett Hollywoodba, kedvenc idegkosztümökben jelentek meg, most kedvenc számrüháikat vették magukra.

Másnap reggel Einstein megkapta a Warner-gyártól beosztását, szobáját és egy Gelgie nevű gépirónőt. Tizenkettőkor rendezői értekezlet volt, a résztvevők hurrával fogadták Einsteint. A film producere ezt mondotta:

— Engedje meg professzor ur, hogy bemutassam önnek Sol Bergen és Al Jentins urakat, akik munkatársai lesznek a filmnél. Alaposan átgondoltuk a dolgot, de természetesen az fog történni, amit ön akar. Van egy ujságunk is az ön számára, filmjének főszerepét Joan Blondell fogja játszani.

— Azt akarom — folytatta a producer —, hogy a professzor a legjobbat kaphassa, amit nyújtani tudunk. Most elérkeztünk a problémához, mit csináljunk az ön teóriája köré, hogy úgy maradjon amilyen, — mert ez az ön filmje — de mégis szórakoztató legyen. Mert a filmnek elsősorban szórakoztatni kell. De legyen benne a relativitás elmélete is.

— Nem tudom — vetette közbe Al Jentins —, hogy megértettem-e a professzor ur teóriáját, nem mondhatná el röviden, de idegen szavak, technikai kifejezések nélkül?

— Ugyan kérem, ne fárasszuk a professzor urat — mondotta a producer —, már elgondoltam, hogy a darabot egy főiskolán játszadjuk, ahol a tanár ur elméletét tanítják. Senki nem érti az elméletet, de van egy édes kislány, aki kijelenti, hogy ő tisztában van a relativitással.

— Blondel! — kiáltja fel Sol Bergen.

— Ugy van! Tanulmányozni kezdi a dolgot, nem megy táncolni, szemüveget visel és a fiuk azt hiszik, hogy egy buta kis kölyök és nincs székszipilje. Amellett egy nagyon bájos kislány.

— És az egyik hallgató belésszeret — folytatja Jentins.

— Természetesen — nyugtatja meg íróit a producer — és tudja-e, ki Wayne Moris? Mi a véleménye önnek professzor ur erről a filmszínészről? Szerződtené őt a filmhez?

— Igen — monja Bergen — ő lesz az egyetlen futballcsapatának kapitánya. Ebben az esetben remek vége lesz a filmnek.

— Nagyszerű — szól elégedetten a producer. — Ennek a fiúnak sok pénze van, van egy kocsija, esetleg összeütközhet két autó. Sőt van egy harmadik szereplő, aki egy gazdag fiatalember, ő lehetne az egyetlen zenekarának a vezetője, tehát zenésfilm lesz.

Einstein közbe akar szólni, de a producer leint.

— Megvan! Megvan a címe:

Hamupipőke a kollégiumban, írták: Albert Einstein, Sol Bergen és Al Jentins, Albert Einstein relativitási elmélete nyomán.

— Professzor ur, gratulálok, remek filmet írt.

Anglia nemzeti ajándéka:

Olcsó repülőgép részletfizetésre

London. A repülés történetének nagyon sok kiemelkedő dátuma van, de az 1938-as év mérföldjelzője lesz a repülés általános elterjedésének. Ebben az évben és ebben a hónapban két olyan esemény történt, amely a tömegembert először vitte egészen közel a repülőgép használatához.

Eddig csak az állam vagy a repülőtársaságok gépei zúgtak el a főutvonalak mentén fekvő városok felett. A jövőben nagyon is megváltozik a repülés üteme — legalább is Angliában.

Repülőiskolák magánosok részére

Amint említettem, ebben a hónapban két nagy esemény történt, amely közelebb hozta az embereket a levegő uralmához. Az egyik lélektani jelentőségű volt. Amikor az a jóképű amerikai fu, Carrigan, egy utazókofferen viccből átkelt az oly félelmetes híré Atlanti-óceánon —

még a komoly szakértők babonás tisztelete is csökkent az Atlanti-óceán nehézségeivel szemben.

Ennek az öreg gépnek a teljesítménye valahogy a repülésnek a tréfásabb és könnyebb oldalát mutatta az emberiség felé. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a levegőben való közlekedés száz százalékgig biztos, de a repülő géppel szemben érzett tömeggátlás sokat javult e hősi teljesítmény által. Szerencsésen sikerült, tréfás vállalkozás volt, de hatását nem lehet letagadni és semmibe venni!

A másik esemény már sokkal átgondoltabb és célszerűbb munka eredménye. Eddig Angliában a hadsereg tagjain kívül csak igen kevés embernek volt módjában a repülőgépvezetést kitanulni. Magánrepülővállalatok adtak leckét a repülni kívánóknak — elég borsos áron.

Az átlagos fizikumu és képességű ember körülbelül tizenhat leckeóra után tud gépet vezetni.

Egy órai tanításért Angliában eddig két fontot kértek. Könnyű kiszámítani, hogy

pilóta-igazolványt csak módosabb ember szerezhetett magának.

mert amíg odáig jutott, hogy vezetni tudott, több mint harmincezer leibe került a tanulás.

Az angol légügyi minisztérium, hogy Anglia számára a lehető legnagyobb pilótaanyagot biztosítsa, korszerűsítő útítást hozott be.

Polgári emberek számára állami repülőiskolákat állított fel,

amelyekben minden alkalmas jelentkezőt összesen két font fejében pilótának kiképeznek. Természetesen tömeges jelentkezés van.

Kistipusu repülőgépek

Az olcsó tanítás ténye még nem volna oly döntő jellegű, ha nem kísérné azt az angol kormány egy másik akciója is.

Egészen kistipusu ugynevezett magánrepülőgépeket kezdenek gyártani az angol gyárak.

— amelyeket tömegszériában állítanak elő, úgy mint Németországban a népautókat. A gépek kis mérete és tömeges gyártása hallatlanul olcsóvá teszi ezeket az új légi járműveket.

Nagyon valószínű, hogy Angliában e kistipusu gépek segítségével egy év alatt több mint huszezer pilótát képeznek majd ki. Az új pilóták között minden bizonnyal akad majd olyan hatezer, aki ha repülni tud, meg is veszi a maga kis gépét — részletfizetésre.

Egy ilyen kis tanuló-repülőgép — amelynek teljesítménye azonban elsőrendű — körülbelül 350.000 leibe kerül majd. Tehát nem is olyan drága.

E hatezer gép üzembhelyezése után veszi igazán birtokába az ember a levegőt.

A szakemberek már előre tanácskoznak, hogy

milyen forradalom lesz Angliában, ha a repülőgép olyan mértékben terjed el, mint az autó.

Új repülőtereket kell felállítani, más légi közlekedési intézkedéseket kell kitermelni. Már jóelőre jóslják, hogy Anglia legjobban elfoglalt minisztériuma a légügyi minisztérium lesz.

Nagyon valószínűen hangzik az a feltevés is, hogy a magánrepülés elterjedése újból forradalmasítani fogja a világot. Megszűnik a nagy városok tulsufaltsága, mert a munkás akár olyan távolságról is, mint Budapest—Bécs, annyi idő alatt tud munkahelyére jönni, mint amennyi idejébe kerül ma, ha a földalatti vasúton jár be London valamelyik külvárosából munkahelyére. A mérnökegyesületben már új háztípusokon török a fejüket, amelynek teteje repülőgépleszállásra és elindulásra alkalmas lesz.

A levegő e nagy forradalma egyetlennel találmánytól függ még: a merőleges felszállás vagy leereszkedés megoldásától. Ha ezt keresztül tudják vinni — ami csak idő kérdése —, akkor az ember versenyre kel a madárral. Megérhetjük azt, hogy ősszel nemcsak a vándormadarak, hanem a tehetősebb emberek is darvak módjára a levegőbe emelkednek és mennek a föld boldogabb tájai felé.

De minden költői túlzáson innen, ha csak azt vesszük figyelembe, ami ebben az évben történt a repülés népszerűsítése terén, akkor a közeljövőben a civilizált államok életére döntő hatású eseményekkel számolhatunk. Majdnem bizonyos, hogy

az olcsó kistipusu repülőgép sokkal több gazdára talál majd, mint az autó.

Hiszen tulajdonosa előtt szinte megnyílik egy szerte az egész világ. Olyan szabad lesz, mint a madár.

Egyelőre Angliában négy gyár rendezkedett be egyszerű, erős és olcsó polgári repülőgép gyártására. Valamennyit egyetlen jól ki-próbált modell után készítenek.

Míg a gyárakban zúgnak a kerekek, a londoni rendőrség már előre izbad. A derék közlekedési rendőrök előtt már felrémlik az ellenfél: az élel hazamenő, levegőben bukdácsoló részeg pilóta alakja!

Aradi származású

Bucuresti-i kereskedő a 80 ezer nemzeti magyarországi aranycsempészés tette

Budapestről jelentik: Jelentettük, hogy néhány nap előtt a triezsti gyorsvonaton Kanizsa közelében ragyszabású csempészlet leplezték le. A fő gyanúsítottnak, Heller Lipót, aradi születésű bucuresti-i kereskedőnek letartóztatását elrendelték. Heller a triezsti gyorsvonaton szeptember 18-án újságpapírba téve és négy csomagban 80 ezer pengő értékű szinaranyat, aranyérméket és idegen valutát akart Olaszországon át Svájcba csempészni. A csomagokat azonban a hálókocsi fűtőtestein megtalálták.

Mezei Miklósné sz. Hirschmann Saci és kisleánya Márta, szomorúan tudatják, hogy a szeretett férj, illetve édesapa

Mezei Miklós

életének 43-ik, boldog házasságának 13-ik évében, hosszas szenvedés után, szeptember 25-én elhunyt. Temetése kedden, 27-én délután 6 órakor lesz a régi zsidótemető halottasházából.

Arad, 1938. szeptember 26.

Mezei Vilmos és neje szülei, özv. Hirschmann Márkné anyósa, Hirschmann Dezső, Annie és Illi sógora és sógornője, valamint számos rokon,

(Minden külön értesítés helyett.)

A Svábhegyi Szanaórium

Budapest

gyorsan gyógyulnak a kítáradt, neurastheniás, álmatlan betegek tünetei, panaszai. Kellemes környezet, modern vizgyógy- és villamos (Hochfrequenz) kezelés. Kondíció javító sport és torna. Mérsékelt utósaion árak. (Igazgató-főorvos: dr. Györki Béla.)

SPORT KÖZLÖNY

Bucaresti: 1:4. Ruscuc 4:1 ..

Megérdemelten győzött a fővárosban a német válogatott, de az arány tulzott

— Fölényesen nyert Ruscucban a bulgár tartalék felett a B) válogatott —

Két válogatott csapat küzdött vasárnap két különböző fronton és míg az A) csapat a főként osztrákokból álló német válogatottól súlyos vereséget szenvedett, addig a „csikó-csapat” a bulgáriai Ruscucban hasonló vereséget mért a bulgárok tartalék-garnitúrájára. A „nagy-csapat” veresége kétségtelenül megérdemelt volt, azonban az arány kissé tulzott, annál örvedetesebb a B) csapat lendületes, jó játéka, amely rendkívül biztató a jövőre nézve.

A két mérkőzésről a következőkben számolunk be:

Németország—Románia 4:1 (1:0)

A várva várt mérkőzés közel 35.000 néző előtt ragyogóan szép időben folyt le és a vendégszám teljes mértékben beigazolta a szerkesztőhöz fűzött reményeket. A németek a régi bécsi iskola klasszikusan szép futballját kultiválják és játékuik valóságos élményt jelentett. A román együttesben voltak hiányosságok, a legnagyobb baj azonban a támadósrán volt, ahol minden egyes játékos „saját szájára” akart dolgozni. Az önzösködésnek meg volt az eredménye: súlyos vereséget szenvedett a román együttes. A két csapat a Capdeville helyett elfogadott Popovici jugoszláv játékezőtől sipjelére így állt fel:

Németország: Raftl—Appel, Schmaus—Wagner, Mock, Skoumal—Biallas, Hanemann, Stroh, Schön, Pesser, Románia: David—Siera, Albu—Vintila, Gain, Demetrovici—Orza, Ploesteanu, Barátky, Bodola, Dobay.

Barátky indítja el a labdát és az első percekben a román csapat fergeteges támadásokat vezet és a 6. p. Dobay hatalmas bombája csak centiméterekkel kerül el a kaput. Az első negyedóra után magához tér a vendégszám és a 17. p. már gólt is szerez: Stroh egyéni játék után kiteszi Schönt, aki közről gólt (1:0). Változatos játék után szünetig az eredmény nem változik.

A második félidőben már a 6. p. újabb gól táncol David hálójában: ezúttal Schön ad Stroh elé, akinek lövése a kapus nem tudja tartani (2:0). Tíz perccel később újból eredményes a német csapat, most Pesser fut el, éles beadását Biallas lövi és a labda a mentő alá (3:0). Most a vendégszám hevesen támad és a 32. p. ismét góllal jut: Stroh egyéni játék után lö, a labda a lécről Pesser elé kerül, aki védtelenül küldi hálójába (4:0). A 36. p. megszerezzi a román csapatnak a becsület-gólt Barátky jól indítja Orzát a szélső elűt Skoumaltól, beágyarodik és az ellenkező sarokba küldi a labdát (4:1).

A győztes együttesben a védelem kiváló: a kapus jól védett, a hátvédek labdabiztosak és jól szerelnek. A fedezetsor a legjobb csapat rész, főleg Mock és Wagner kitűnő. A csatársor lendületes két szélsőből és jól kombináló belsőkből áll. Stroh volt a legjobb, de kitűnő Schön és Pesser is. A román csapatban David és Siera a védelemben jól dolgozott, a fedezet sor azonban teljes csődöt mondott. A támadó sorban Barátky volt a legjobb, meglepetést okozott Bodola gyenge játéka. A szélsők igyekeztek, Ploesteanu pedig a mezőnyben sokat dolgozott. Popovici bíró ítéleteivel a román csapatot sújtotta.

Románia B)—Bulgária B) (4:1)

Ruscuc. A B) válogatott várakozáson felül kitűnően játszott és fölényes biztonsággal intézte el mindvégig keményen, szívesen küzdő ellenfelét. Így állt fel a román tizenegy:

Sadovski—Wetzer II, Felecan I—Barbu-

lescu, Feraru, Nistor—Oana, Moldoveanu, Reiter, Praszler, Bogdan.

A 13. p. vezetés a román csapatra. Barulescu hibájából Ciolacoff elűt, Maneff elé játszik, aki éles gólt lö (0:1). A román csapat nagy fölényt harcol ki, de csak a félidő utolsó percében sikerül egyenliteni Praszler helyezett lövéseivel (1:1).

A második félidőben ugyyszólván egy kapura folyik a játék és a 13. p. Reiter ügyes húzásával Bogdan tiszta helyzetbe jut és védhetetlenül gólt (2:1). Két perc múlva ismét gólt ér el a román csapat: Bogdan átadását Moldoveanu vágja a sarokba (3:1). A 35. p. Bogdan sarokrugásból közvetlenül lőtte be a mérkőzés utolsó gólját (4:1).

A győztes csapat védelmének oszlopa Felecan volt, a fedezetsorban Feraru jeleskedett a csatársor legjobbjai pedig Bogdan és Reiter voltak. A bulgároknál a kemény védelem mellett a két gyors szélső tűnt ki. A mérkőzést Costel Radulescu vezette.

Az AMTE szép győzelmet aratott Resicán

AMTE—RMTE 3:0 (2:0)

Resica. Az AMTE csapata az RMTE ellen játszott vasárnap barátságos mérkőzést és a munkáscsapat megérdemelten győzött igen szép játék után. A 10. p. Bermoser beadását Batrin értékesítette, a 20. p. pedig Bermoser szögletét Pernecki fejelte be (2:0). A második félidőben a 22. p. Batrin bombája Klipsch lábáról került az RMTE hálójába (3:0).

A győztes csapatban a védelem jól végezte munkáját, de a legjobb csapatrész a halvesor volt, ahol főleg Szaniszló játszott kitűnően. A csatársorban a szélsők tűntek ki. Az RMTE-ben szintén a védelem játszott jól, a fedezetsorban Klipsch, elől pedig a balszárny érdemel említést. Bíró: Körömczy.

csak egy Kapasból!

Temesvár válogatottja vasárnap 3:1 (1:1) arányban legyőzte Belgrád válogatott csapatát. Hindea, Dubat (öngól) és Malita, illetve Kohl (öngól) szereztek a gólokat.

Románia válogatott tenisz-csapat 3:2 arányban biztosan győzött Csehszlovákia ellen. Az utolsó két mérkőzés eredményei: Schmidt—Ambroz 6:3, 6:4, 6:4, Cejnar—Tănăsescu 6:2, 4:6, 6:4, 3:6, 8:6.

Vasárnap a Huppert és Goda-cég futbalcsapata mérkőzött a Hampel-cég együttesével. A Huppert—

Goda-csapat 5:1 (2:1) arányban biztosan győzött. A mérkőzést Kiss vezette.

A bulgár B) válogatott felett győztes román csapat tagjai a szövetség részéről fejenként 2000 lei prémiumot kaptak.

A Kispeszt csapata vasárnap Belgrádban vendégszerepelt és 3:2 (2:1) arányban vereséget szenvedett a BSK—Jugoszlavia vegyestől. A gólokat Bozsovic, Perlics és Rakár, illetve Nemes és Kincses lőtték.

Hatalmas meglepetések a kerületi bajnokságban

A Transilvania a Tricolor, a Crisana az Olimpia gőzele

Az alkerületi elsőosztályú bajnokság vasárnapi fordulójára ugyancsak vaskos meglepetéseket hozott. Elsősorban meglepetésszámba megy a Transilvania győzelme a Tricolor, valamint a tavaly még másodosztályú Crisana győzelme az Olimpia felett. Nagy meglepetés a kitűnő Gajana pontszerzése az Astrával szemben, de váratlan a Titanus nagyarányú veresége is. Az AAC az Egyetértést győztte le, az Unirea és a Hakoah pedig megosztottak a pontokon. A bajnoki tabella a vasárnapi fordulón így alakult:

1. Mica	3	3	—	—	18	2	6
2. Astra	3	2	1	—	8	1	5
3. Crisana	4	2	1	1	8	10	5
4. AAC	3	2	—	1	8	4	4
5. ATE	3	2	—	1	8	5	4
6. Tricolor	4	2	—	2	6	8	4
7. Titanus	3	2	—	1	7	11	4
8. Transilvania	4	2	—	2	4	9	4
9. Gajana	3	1	2	—	6	5	4
10. Unirea	4	1	1	2	5	8	3
11. Hakoah	4	—	1	3	6	14	1
12. Olimpia	2	—	—	2	4	6	—
13. Egyetértés	4	—	—	4	4	9	—

Beszámolók:

AAC—Egyetértés 1:0 (1:0). Érdekes küzdelem után megérdemelten győzött az AAC. A mérkőzés egyetlen gólját Eberlein szerezte. Bíró: Tomi.

Unirea—Hakoah 1:1 (1:0). Élénkíramu, változatos játék után reális döntetlen. Góllövők: Nagy, illetve Zadrzil. Bíró: Karlich.

Transilvania—Tricolor 1:0 (0:0). A lelkebb csapat értékes győzelme. Az egyetlen gól Soky érdeme. Bíró: Pieffier.

Mica—Titanus 10:0 (3:0). Fölényesen győzött a kitűnő brádi csapat Pascu (4), Aliman (3) és Bortos (3) góljaival. Bíró: Polareczky.

Crisana—Olimpia 4:3 (1:1). A Crisana győzelme meglepetés, de megérdemelt. Gólszerzők: Morar Petcu, Cordos és Truta, illetve Rohan (2) és Bugar II. Bíró: Oprita.

Gloria—Astra 0:0. Nagyrámu játék, a melynek során a Gajana mindkét pontot is megszerezhetette volna. Bíró: Goicea.

Ötjuszévi bajnokság: AMTE—Gloria 2:2, Olimpia—Fortuna 1:0, Unirea—Hakoah 1:0, AAC—Egyetértés 7:0, Tricolor—Transilvania 2:1, Astra—Gajana, utóbbi nem jelent meg, ATE—Banaul, a bíró nem jelent meg.

Ö Szövetségi díj: Olimpia—Transilvania 8:1, Hakoah—Crisana 2:2, barátságos mérkőzés: ATE vegyes—Fortuna vegyes 7:2 (4:1).

HETENKÉNTI TÁRSASUTAZÁS

PÁRISBA és ISTANBUL

Jimboitiától Lei 6.100—12.400

Constanta-tól Lei 4.200—5.950

Félvilágosítással szolgál és beiratkozásokat eszközöl az

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi vállalat
Aradon: „EUROPA” Strada Regina Maria 10.

A Hungária nyerte a magyar rangadót

Budapest. A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap öt mérkőzést bonyolítottak le, köztük a Hungária—Ferencváros derbit, amelyet a Hungária biztosan nyert. Az Újpest, a Bocskai, a Szeged és a Phöbus is győztek és a táblázat az ötödik forduló után így alakult:

1. Hungária	5	5	—	—	15	6	10
2. Kípest	5	4	1	—	19	7	9
3. Újpest	4	4	—	—	13	4	9
4. Nemzeti	5	3	2	—	16	5	8
5. Budafok	5	2	2	1	6	5	6
6. Szeged	5	2	1	2	9	7	5
7. Phöbus	5	1	2	2	7	9	4
8. Szolnoki MÁV	4	1	1	2	6	9	3
9. Elektromos	5	1	1	3	9	17	3
10. Ferencváros	2	1	—	1	8	4	2
11. Taxisok	5	1	—	4	17	14	2
12. Bocskai	5	1	—	4	10	11	2
13. Zuglói SE	5	—	2	3	7	24	2
14. SSE	6	1	—	5	8	28	2

A NAC vereséget szenvedett a B) ligában

A B) ligában vasárnap a Craiovan folytatta győzelmi sorozatát és ezúttal a NAC ellen győzött. A nyugati csoport eredményei egyébként a következők: Craiovan—NAC 3:1 (0:1), Jiul—Soimii 9:2 (4:1), Vulturii—Rovine Grivița 2:0 (0:0), Minerul—Unirea MV 3:0 (0:0). Egyéb B) ligás eredmények: Törekvés—Sodronyipar 3:1 (0:1), Universitatea—Victoria 1:0 (0:0), Olimpia—Crișana 1:1 (1:0), Mureșul—HTV 6:1 (4:1), Monopol—Tricolor 2:2 (2:0), Franco Romana—Mociornita 4:0 (1:0), Prahova—Dacia Unirea 4:1 (2:1), Textilă MV—Victoria CFR 1:0 (1:0), DVA—Traian 9:1 (5:1), AS Constanta—Luceafarul 4:1 (2:1), Unirea Tricolor—Makkabbi 3:2 (3:0), Turda—ACFR 6:2 (4:0), Gloria CFR—Dragos Vodă 2:0 (2:0), Sporting—HLA 2:1 (0:1).

A „Hellas” vasárnapi evezős-versenyei

Vasárnap délelőtt nagy érdeklődés nyilvánult meg a Hellas evezős sportklub házi evezős-versenye iránt. Nemcsak a klub tagjai, barátai jelentek meg a kies fekvésű Maros-parti klubházban, hanem a Maros-parti sé tányról többszáz főnyi tömeg nézte végig a küzdelmeket, amelyeket a klub evezősei egymás között vívtak.

Beszámolunk a következő:

Hungária—Ferencváros 3:0 (1:0). A Hungária gyorsabbnak bizonyult és ezzel meg is nyerte a mérkőzést. A gólok Müller (2) és Kiszutky osztozkodtak.

Újpest—Szolnoki MÁV 3:0 (1:0). Az Újpest megérdemelten győzött, bár góllai szerencsések voltak. Kocsis és Kállai (2) szereztek a gólokat.

Phöbus—Budafok 2:1 (1:1). Nehezen győzött a Phöbus tartalékos ellenfele ellen. Mind két gólt Turay II. lőtte, a Budafokét Sós.

Bocskai—SSE 8:0 (6:0). A Bocskai feljavult és tüzijátékkal győzött. Takács (3), Horváth (2), Markos, Pásztói és Hajdu lőtték a gólokat.

Szeged—Zuglói SE 2:0 (1:0). A rutinosabb csapat biztosan nyerte a mérkőzést. A gólokat Nagy és Bognár szereztek.

A verseny első száma a kajakverseny volt. Az első: Viski, a második: Balázs. A következő szám a páros kajakverseny volt, amelyben a Farkas—Nádas-pár lett a győztes. Ezután bonyolították le a szkiif versenyt: 1. Varga, 2. Ráskay.

A legnagyobb érdeklődés az „old boy” küzdelmeket előzte meg. A klub régi tagjai (48 évtől kezdődőleg) nevezhettek be a versenyre. Amíg a versenyzők a csónakokba szálltak a versenybírók tagjai megállapodást kötöttek, hogy a gyanútlan győztes, aki elsőnek ér a célba, egy hordó sört és 100 darab szenvi cset kell fizessen. Az old boy küzdelmekben első lett dr. Székely, aki miután célba beérkezett, tudta meg, hogy mi a jutalma az old boy verseny első helyezettjének. A második Neuländer, harmadik Schwartz lett.

A női négyes csapat, amely országos viszonylatban is a legkitűnőbb, e házi verseny keretében küzdött meg az ifjusági csapattal, amely utánfutó reménysége az evezőssportnak. A fiúk versenycsapatja egy hajó hosszal hagyta el a női négyest. A hangulatos, de egyben sportszerű versenyt dr. Moga Romulus elnökle, dr. Székely Lajos és Bakó Károly vezetése mellett bonyolították le. A verseny után társasbédre gyűltek össze, melyen nagy számmal vettek részt a versenyzők, tagok és a klub vendégei. A társasbéd a legkitűnőbb hangulatban a késő délutáni órákban fejeződött be.

— Popescu Nicolae elfoglalta hivatalát a temestartományi mezőgazdasági szolgálat élén. Mint már jelentettük, a temestartományi mezőgazdasági szolgálat élére Popescu Nicolae vezérfelügyelőt, az aradi Mezőgazdasági Kamara volt igazgatóját nevezték ki. Popescu Nicolae most elfoglalta hivatalát az új szolgálat élén. A kiváló főtisztviselő több mint egy évtizeden át működött Aradon és ezalatt az aradi Mezőgazdasági Kamarát az ország hasonló intézményeinek első sorába emelte.

— **UJ SZOLGÁLAT HAGYJA JÓVÁ A MAGÁN-SZEMÉLYEK DEVIZASZÜKSÉGLETEIT.** A Banca Națională-nál új szolgálatot létesítettek „Pénzügyi tartozások” elnevezéssel, amely kiegészíti a kontingentálási igazgatóság mellett működő devizabizottság hatáskörét. Az említett devizabizottság tudvalevőleg azon magánszemélyek devizakéréseivel foglalkozik, akik vagy turisztikai, vagy pedig egészségügyi okokból utaznak külföldre. A Banca Națională mellett létesített új szolgálat viszont a magánszemélyek által benyújtott alábbi kérvényekkel foglalkozik: a) Azon pénzügyi tartozások kiűzésére vonatkozó kérvények, amelyek nem képviselnek áruk importálásából származó tartozásokat. b) Azon személyek kérvényei, akik üzleti ügyekben akarnak külföldre utazni és c) az idegen állampolgárok és emigránsok devizaigénylési kérvényei. A fenti kategóriákba tartozók kivétel nélkül az említett új szolgálathoz kötelesek benyújtani devizaigénylési kérvényeiket, amelyek elintézése fölött Eugen Savu és I. Romniceanu adminisztrátorok döntenek.

— **Estek az effektív devizák árfolyamai.** Az effektív devizák árfolyamaiban az alábbi csökkenések álltak be az előző napi árfolyammal szemben: Angol font 683.79 (686.55), egyiptomi font 701.73 (704.49), palesztinai font 685.17 (687.93), holland forint 76.59 (76.87), dán korona 30.57 (30.67), norvég korona 34.36 (34.50), svéd korona 35.25 (35.40), dollár 142.35 (142.42), svájci frank 32.22 (32.20).

— **A szabadforgalmu devizákkal fizetett áruk behozatala.** Az aradi vámhivatalhoz pénzügyminiszeri rendelet érkezett, amely a következőket közli: A külkereskedelmet szabályozó igazgatóság értesítése értelmében a 2064—1938. számú minisztertanácsi jegyzőkönyvnek, valamint az Angliával és Belgiummal kötött fizetési egyezményeknek megfelelően a külkereskedelmet szabályozó igazgatóság olyan behozatali engedélyeket is kiad, amelyek alapján behozott áruk ellenértékét szabadforgalmu devizákkal, az autorizált pénzügyi intézetek utján egyenlíti ki. Ezeket a behozatali engedélyeket kiűzés végett nem lehet bemutatni a Banca Națională-nál és azok kizárólag az áruk behozatalára, valamint utólagos igazolásra használandók fel a behozatal többi irataival együtt. Így tehát ezek a behozatali engedélyek már nem tartalmazzák a Banca Națională transzfer láttamozását és csak a következő szöveggel bélyegzővel látják el azokat: „Kifizetés szabadforgalmu devizákban”. Ezért utasította a miniszterium a vámhivatalokat, hogy ilyen árubehozatal esetén ne követeljék azt, hogy a behozatali engedélyen a Banca Națională transzfer láttamozása is szerepeljen.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Felemelték az importált és exportált áruk fél százalékos vámilletékét

— Szeptember 24-iki hatállyal lépett életbe a rendelkezés —

A Monitorul Oficial szeptember 24-iki, szombati száma rendelet-törvényt közöl, amelynek értelmében a dunai és tengeri kikötőkön át importált és exportált árukra kivetett fél százalékos vámilletéket felemelik, még pedig az importált áruk esetében 250 százalékkal, míg az exportált áruk esetében 100 százalékkal. Az említett illetékeket a fenti szaporulattal együtt a szárazföldön történő kivitel és behozatal esetében is alkalmaz-

zák. Kivételt képeznek az illeték-emelés alól a vámtarifá 110. és 1017. tételei között felsorolt petróleum-termékek, valamint a 281. és 283. tételek között szereplő gabonaneműek. Az említett illetékekből befolyó összegeket a hajózás fejlesztésére, folyami és tengeri kikötők építésére használják fel. Az illetékek behajtását a vámhivatalok végzik és ezeket az összegeket a nemzeti tengerészeti alap céljaira fizetik be.

— **Simmentali tenyésztéskiallítás Megyesen.** Az idei őszi simmentali tenyésztéskiallítás Megyesen folyó évi október hó 9-én lesz. A felhajtásra kerülő, körülbelül 450—500 tenyésztéskiallítás mind törzskönyvezve van, úgyhogy a kényesebb simmentali tenyésztőknek szeme szűlni fog a sok szép állatnak és alkalma nyílik azok beszerzésére saját állományára felfrissítésére.

— **Hétfőn megkezdtek az 1922. évi 4 százalékos konszolidációs kölcsön kuponjainak kiűzését.** A pénzügyminiszerium intézkedése értelmében Párisban hétfőn megkezdtek az 1922. évi 4 százalékos konszolidációs kölcsön kuponjainak kiűzését. A kölcsön francia jegyzőinek körében, de általában a nemzetközi pénzpiacra a kormány ez az intézkedése rendkívül jó hatást keltett és növelte a bizalmat a román állam-papírok iránt.

— **5000 FRANKOS BANKJEGYEK FRANCIAORSZÁGBAN.** Párisból jelentik: A Francia Bank máától kezdve forgalomba helyezte az ötezer frankos bankjegyeket.

— **A „Consum” legújabb száma közli a legfrissebb vállalati tranzakciókat, cégjegyzéseket, pénzügyi, vállalati híreket, közszállítási árlejtéseket.** Kérjen mutatószámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. I. Maniu 3.

— **December 31-ig adóba még el fogadják az ezüst 250 leiseket.** A pénzügyminiszerium utasítást adott a pénzügyigazgatóságoknak, hogy 1938. december 31-ig fogadják el adóba az ezüst 250 leiseket, vagy pedig cserélik be azokat forgalomban levő más pénzzel, vagy 50 leisekkel.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Középamerika, Kuba-Mexiko, Délamerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiába

Tengeri utazások

Ismeretlen úti célok és sok örömet nyújtanak!

Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviseleténél:

Künstler utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

KEDD, SZEPTEMBER 27.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezek. Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. A Sibiceanu-zenekar szórakoztató zeneszámai. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A Sibiceanu-zenekar játéka. A műsorban a következő zeneszerzők művei: Flondor, Järnefeldt, Zaman, Ebann, Hrubby, Romcescu, Popescu-Peppu. 15.20: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki üzenetek. 19.17: Nagy zeneszerzők portréi. Schubert. (Gramofonlemezek). 20.05: Nicolae Secareanu énekhangversenye. Műsorában a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Denza, Chaminade, Respighi, Gounod. 20.30: Gramofonlemezek. Rimski-Korsakov szimfonikus műve. 21: Chr. Musculeanu egyetemi tanár előadása. 21.15: A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel: Th. Rogalski. Énekel: Aurel Alexandrescu. 22: Sport. Hírek. 22.20: A hangverseny folytatása. 22.45: A Ionel Giurgea-zenekar szórakoztató hangversenye. Közvetítés a „Modern”-étteremből. 23.45: Hírek a külföldre angol és német nyelven.

Budapest I, 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Néplap a múlt század elején. (Felolvasás.) 11.45: Pesti divatbemutatók hírei. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: Lenhardt Iona énekel zongorakísérettel. Gerő Márta zongorázik. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: A 2. honvédségvezető zenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Visszaemlékezés az osztrák-magyar hadiflottára. (Felolvasás.) 18.30: Hanglemezek. Közben 19: Budapest-Bécs városközi válogatott labdarúgócsapat mérkőzéséről Magyar Károly előadása. 19.20: Főúri élet

a szabadságharc előtt. 19.50: Bura Sándor és cigányzenekara. 20.45: Csokonai Vitéz Mihály. Hangjáték. Utána kb. 22.50: Hírek, időjárásjelentés. 23.15: A rádió szalonzenekara. 24: Hírek német és olasz nyelven. 0.10: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II, 19.20: Komáromy Pál énekel. 10.50: Francia nyelvoktatás. 20.15: Mezőgazdasági félóra. 20.45: Cigányzenekar. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek.

SZERDA, SZEPTEMBER 28.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Reggeli hangverseny gramofonlemezek. A következő szerzők művei: Bizet, Joh. Strauss, Lehár, Dostal. Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Händel, Grétry, Mozart, Liszt, R. Strauss, Debussy, Walton. 15.20: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, apróságok. 19.15: Gramofonlemezek. A műsorban a következő zeneszerzők művei: Cimarosa, Leoncavallo, Rabaud, Balakireff, Massenet, Rubinstein. 20: Dragos Vranceanu előadása Rómáról. 20.15: Lya Constantinescu régi románcokat énekel. 20.40: Dr. C. Bacalogh egyetemi tanár előadása az érelmeszesedésről. 20.55: Căcea George gordonkahangversenye. 21.30: Zenei kabaré. 22: Sport. Utána: Debussy-zene gramofonlemezek. 22.50: A Vasile Julea zenekar hangversenye. Közvetítés a Cășna-étteremből. 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I, 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Veszprém történeti nevezetességei. Irta Főnyád Ernő. (Felolvasás.) 11.45: Sárvári emlékek Gárdonyi Gézáról. Irta Góczán József. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: Hegedüs Gyula és cigányzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió diák-félőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

tés. hírek. 18: Mikor okos a gyermekünk. 18.30: A rádió szalonzenekara. 19.05: Komárom. Jókai Mór elbeszélése. (Felolvasás.) 19.40: Keleti Lily zongorázik. 20.15: Vidor Ferike és Littasy Gy. népi estje. 21: Tánccemezek. 22: Hírek. 22.20: Az Operaházi Zenekar. 23.35: Hans Leicht fordításai magyar költők műveiből. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Közvetítés a Szeifert-kávéházból. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II, 19.10: A rádió szalonzenekara. 19.45: Olasz nyelvoktatás. 20.15: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.25: Az amerikai magyarság történetéből. 21.55: Cigányzenekar.

UJ KÖNYVEK

— Körmenyi Ferenc: „A tévedés”. Körmenyi Ferenc új könyvében még jobban érvényesülnek azok a kvalitások, amelyekkel a kiváló író rövid idő alatt megszólván egész Európában ismertté tette a nevét. A gazdag gyáros leánya férjhez megy a szegény ügyvédhez, aki apja vállalatában jut vezető szerephez. A férj azonban önművelésével felesége nővért, a szép Ágneszt szereti. Ekörül kavargodik az izgalmas történet, mely az író legkiválóbb alkotása. Körmenyi hűvös hangon, egyszerűen közönyösséget színlve mondja el a dolgokat, a mondatok azonban konok következetességgel halmozódnak egymásra és mélyülnek el a mire feleségének a tragédia megakadályozhatatlan, az ember sorsok könyörtelenül bezáródnak. Van ebben a regényben valami a görög sorstragédiák nyilegyenes következetességéből és megmáshatatlanságából, az író magára a történetre bizza, hogy beszéljen önmagáért és megrázza az olvasót. A nagy mű elsősorban azoknak szól, akik az életet a tragikusabb, szomorúbb oldaláról nézik. Ezt azzal is hangsúlyozza az író, hogy a frivol könnyűségnek, olcsó vidámságnak még a látszatát is messze elkerüli. Körmenyi Ferenc: „A tévedés” című műve az Athenaeum nagyregény-sorozatában jelent meg. A sorozat újabb kötetei: Pilgrim: Napoleon, Remarque: Három barát, Szilvay Zoltán: Tán, stb., stb. Kötete 400—500 lap vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageál, Cluj. Kérje az Athenaeum-újdonságok teljes jegyzékét.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

OKTATÁS

Francia nő francia társalgási és irodalmi leckéket ad. Str. Cășbuc 14. 6031

ALKALMAZÁST KERES

Román érettségivel bíró tisztviselő, kiadott katonai állást keres. Cimeket a kiadóba. 6004

Fiatallalasszony házvezetőnőnek, társalgóknak menne magános nőhöz, urhoz, házaspárhoz. Cím: Visky Anna. Nagyvárad. Str. Sinaia 29. 6032

Gyermekruha varrásához házakhoz ajánlkozom. Cím: Str. Lae Barna No. 25—27. 6033

LAKÁS

Kétszobás, konyhas lakás és teljes konyhaiaratu szép butorozott szoba csendes magánházban kiadó. Str. Dna Balasa 180. 6001

Modern háromszobás lakás kiadó nov. 1-re. Volt Földes-palota. I. em. 5962

Egy vagy két szép, uccai butorozott szoba okt. 1-ére kiadó. Str. Eminescu 44. 6038

Háromszobás szuterén-lakás kiadó okt. 1-ber elseiére. Str. Ghiba Birta 19. 6040

ÜZLET

Mészáros-hentesüzlet más elhelyezkedés miatt azonnalra eladó. Cím a kiadóban.

VÉTEL-PIADÁS

Használt rádió, jó állapotban levő, olcsón eladó. Megtekinthető 1—2 óráig. Str. Gh. Pona 9. földszint. 6030

2400 kgr. méz eladó 35 leles árban prima minőség. ab Kisjenő, szállítás a vevő edényében. Iosif Miron, Kisjenő. Telefon 22. 5994

Hosszu Ehrbar-zongora, gyermekágy, gyermekszék nagyon olcsón eladó. Str. Cășbuc 33.

Modern mély gyermekszék jó állapotban sürgősen megvételre keresek. Kun. Str. Russu Sirianu 14. 6037

Alig használt festett kombinált szoba elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóban. 6039

Angol zongora, Polyphon, elsőrendű írógép, hálószoza butor, antik porcellánkészletek áron alul eladók. Arad. Str. Dna Balasa 180

Olcsó modern dízháló Schwalb asztalosnál. Str. Ratiu 30. 5990

Dízháló, ebédlő,

kombináltsekreány, rőszasztalok, oszlások, üstölt tölgy uri-zoba, antik nálo, biedermeier ülőgarnitúra, fiókos seoretair, antik szekrények és vitrinek nagy választékban.

Zálogkölcsonőket

követünk. Előleget adunk, zálogcéduláját olcsón visszavesszük.

TEMPO bizományi üzlet, F. sc. 100 El z-palota.

KÜLÖNFÉLÉK

Új építkezést, átalakítást, házak javítását jutányosan készítem. Gebhardt Antal építési vállalkozó, Ujarad, Str. Reg. Ferdinand 19. 6041

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért olcsó butorokat, ruhaneműket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket, festményeket, hangszereket, makulatúrapapírt, ocskavasakat, padlásholmit, — Vásáro ok lakásban és padláson heverő bármilyenféle felesleges holmit, ím-omot stb. Vidékre is megyek. Cimeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívás: a házhoz jövök. Gofdu-uoca 5.

Steiner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 26-15.

Hímződe hímző, monogrammoz teljes ke-lengyékert, ajtóroz, tamburoz szépen és olcsón. Arad, Str. Eminescu 20—22. az udvarban. 6035

Nagyon jutányos áron

vállalok a legújomabb helyembari-nyákon is személszedést

KATZ Biv. Rágele Ferdinand 12 (földszint)

INGATLAN

Eladó Világoson

villamostól 5 percrenyire 2 katasztrális hold bõtermésű szőlő lakható kolnával, az idei terméssel együtt és egy szépfekvésű négyszobás, modern családi ház gyümölcsös-szőlőskerttel. Cím a kiadóban. 5979

Modern új ház

belváros szívében 6 szálalók tiszta hozammal 2.000.000 lefért üzleti vállalkozás miatt sürgősen eladó. Egyedüli megbízott:

Elemér

Str. Bratianu 5.

Legújabb jelentéseink:

Békekészségét, de egyben elhatározottságát hangoztatta Hitler beszédében

Október 1-ig adott határidőt követeléseinek elfogadására — A szudéta-német vidéken angol légiók jelenlétében történne meg a népszavazás és nemzetközi bizottság állapítaná meg az új csehszlovák-német határt

Hitler Adolf német birodalmi vezér, és kancellár hétfő este a berlini Sportpalotában összegyűlt hatalmas tömeg előtt beszédet mondott, amelyben részletesen ismertette Németország végső álláspontját a csehszlovák kérdésben.

Hitler békekészségét hangoztatta és kijelentette, hogy az általa tett javaslat alapján békés körülmények között, nemzetközi ellenőrzés mellett és utólagos népszavazással történne meg a csehszlovák állam részéről a szudétanémet területek átadása. Tervének elfogadására október 1-ig adott határidőt.

Beszédében Hitler vezér és kancellár többek között a következőket mondotta:

— Ez év február 22-ikén a birodalmi gyűlés tagjai előtt kifejtettem alapvető követeléseinket. Ezeket a követeléseket az egész nép megértette. Egy államférfi követeléseiket nem fogadta el. Ezt az államférfit eltávolítottam. (Hitler itt Schuschniggra célozott.) Nürnbergben másodszor ismertetem követeléseinket. Most, közvetlenül a néphez beszélek és ti tudjátok, hogy ez mit jelent. Most nem a Führer beszél, nem egy férfi, hanem a német nép.

Azt, amit ma mondom, szóról-szóra a milliós német nép mondja.

Ismeritek a kérdést, amely az utóbbi időkben foglalkoztat bennünket.

A német külpolitika iránvélvei

— Röviden ismertetem a német külpolitika célkitűzéseit. Ez a külpolitika abban különbözik a többi államok külpolitikájától, hogy világnézeti alapon nyugszik. A mi célunk a német nép létének biztosítása. Mi más népet nem akarunk elnyomni, a magunk módján akarunk boldogulni és boldoguljanak a többi népek is a maguk módja szerint.

Külpolitikánkat a faji világnézet irányítja

Ezért akarjuk a német népet szolgálni, megtartani és megvédeni. Másfél évtizedig gyengék voltunk és hogy a német nép megint nagy, szabad és erős lett ezt kizárólag a saját erejének köszönheti.

A világ nem tett értünk semmit, sőt ha csak módja volt rá, elnyomott bennünket. Ennek ellenére nem vezet gyűlölet bennünket másokkal szemben.

és nem nézzük azt ami volt. A népek nem azért vannak, hogy felelősségre vonják őket. A történelem kért egy kis érdeksoport felel, amely a maga hasznát nézte. A mi békeszeretünket a tények igazolják.

Közvetlenül hatalomra jövetelünk után nyíltan lemondtam a revanche gondolatáról és javaslatot tettem a fegyverkezések korlátozására.

Miután két éven át minden hasonló javaslatomat elutasították, parancsot adtam olyan hadsereg megszervezésére, amilyenre ma rendelkezünk. Most már nyíltan megmondhatom, olyan felszerelésünk van, amilyent még nem látott a világ.

Nem választottam félmegoldást, mert régi német frontharcos vagyok. Ha a világ nem akarja a leszerelést, akkor, német nép viseld a fegyvereidet. Bevallom őszintén

öt év alatt milliárdokat költöttem a fegyverkezésre.

Tudja ezt meg most a német nép. Új hadsereget szerveztem és Göring barátomnak parancsot adtam olyan légiflotta kiépítésére, amely Németországot minden támadás ellen megvédi. Most olyan hadseregünk van, amelyre Németország rábízhatja magát és amelyet respektálnak majd, ha valaha

megjelenik a színen.

A legjobb repülőgépekkel és tankokkal rendelkezünk. Ebben az öt évben éjjel nappal dolgoztak a fegyvergyárak.

— Mindezek ellenére, a lefegyverzés gondolatának politikáját folytattam. A legsúlyosabb problémákat békés úton akartam megoldani, mert meg akartam takarítani a német népek a véráldozatot.

Hitler azután a német-lengyel szerződés megkötéséről beszélt, hangsúlyozta, hogy egy 33 milliós népek mint a lengyel, természetes joga a tengerre való törekvés.

— Ezután — folytatta — kezét nyújtottam Angliának, biztosítottam, hogy nem idézek fel flotta-versenyt. Ezt nem azért tettem, mintha nem tudtunk volna flottát építeni, ha-

A megoldásra váró probléma

Hitler az Anschluss megoldásáról beszélt, majd pedig így folytatta:

— Az utolsó probléma áll előttünk most, amelyet meg kell oldanunk és ez meg is lesz oldva! Az utolsó területi követelés ez, amelyet Európában felállítok és amelytől nem tántogtok.

A csehszlovák állam megalakulásával kapcsolatos eseményeket ismertette ezután Hitler, majd pedig ezeket mondotta:

— Megérttem a csehszlovákiai nemzetiségek sorsát, de természetesen csak a németek sorsáért beszélek.

A szudétanémet vidék helyzetéről beszélt ezután Hitler és hangsúlyozta, hogy egyetlen ember értette meg ezt a helyzetet: Benito Mussolini.

— Amit ez az ember tett, azt mi nem felejtjük el — mondotta Hitler — és ha valaha Olaszország hasonló helyzetbe került, én hasonló módon állok a német nép elé és akkor újból nem két állam, hanem egy blokk védi meg magát.

„Nem akarok háborút!”

Hitler a május 21-iki eseményeket ismertette és — mint Nürnbergben — újból hangsúlyozta, hogy Németország ekkor nem mozgósított.

— Németország ezt a kérdést nem akarta katonailag rendezni. Csehszlovákia azt hitte, hogy Németországgal szemben mindent megengedhet magának, mert megvédi majd Franciaország és Anglia, ha pedig minden kötél szakad, akkor mögötte van Oroszország.

Követeléseinket nyíltan lefektettem Nürnbergben és kijelentettem, hogy ragaszkodom a szudétanémetek önrendelkezési jogához. Ekkor jött közvetítő javaslatával Anglia. Chamberlain előtt egyértelműen kifejtettem álláspontomat és hangsúlyoztam, hogy a jelenlegi helyzet nem maradhat meg tovább. Anglia és Franciaország útján juttattam el követeléseimet Csehszlovákiához, hogy a szudétanémet vidéket tegye szabaddá és csatolja a birodalomhoz. Csehszlovák részről ígéretet kaptam arra, hogy ez a lecsatolás megtörténik. A helyzet azonban újból rosszabbodott.

Eddig 214 ezer szudétanémet menekült Csehszlovákiából Németországba.

Mi nem akarunk háborút, de gondolójának végül is arra, hogy hét millió csehi egy 75 milliós néppel áll szemben.

— Memorandumot juttattam el a végső német javaslatokról az angol kormányhoz. Ez a

nem, hogy Angliának meg legyen a biztonság érzete és két nép között tartós békét biztosítsak. Az azonban nem mehet tovább, hogy amikor az egyik fél állandóan azt hangoztatja: én nem akarok háborút, a flotta viszonyban elismerem a 35 százalékos arányt, a másik azt válaszolja, hogy háborút csinállok, ha nekem úgy tetszik. Az ilyen szerződés csak akkor bír erkölcsi alappal, ha mindkét fél kijelenti, hogy nem akar háborút.

— A saar-vidéki népszavazás után kijelenttem, hogy Franciaország és Németország között semminemű területi vitás kérdés nincs. Elzász-Lotharingia határvidék és ennek a területnek a lakói akkor a legboldogabbak, ha nem harcolnak értük. Kijelentettem, hogy a francia és német nép akkor fejlődik a legjobban, ha egymás mellett békésen él és dolgozik.

— A német-olasz viszony rendezése csak részben az én érdemem, másrészt pedig annak a nagy férfinak érdeme, akit az olasz nép vezérének nevezhet.

— Két megoldásra váró problémánk maradt a legutóbbi időkben. Tíz millió német élt a birodalom határain kívül és ezek a németek vissza akartak oda kerülni. Ez nem kis szám. Vegyük figyelembe, hogy annyi emberről van szó, amennyi Franciaország lakosságának negyed-részt képezi. És ha Franciaország nem mondott le annak idején néhány százezer franciáért Elzász-Lotharingiáról, nekünk is jogunk volt Isten és ember előtt ehhez a 10 millió némethez ragaszkodni. Van valahol egy határ, hol minden engedékenységnél meg kell szünnie. Nem állhattam volna meg a német történelem előtt és nem lett volna erkölcsi jogom magam a nép vezérének nevezni, ha a fennmondás politikáját folytatom ebben a kérdésben.

végső javaslat nem más, mint az, amire Németország Csehszlovákia részéről legutóbb ígéretet kapott. Ez pedig a következő: Amely terület Csehszlovákiában népileg német és vissza akar jönni a birodalomhoz, az visszajön! És ez nem akkor történik meg, amikor egy, vagy két millió elmenekült Csehszlovákiából, hanem most azonnal! A szudétanémet vidék német főhatalom alá kerül és a végső határvonal megvonása később történik meg. Azért, hogy senki sem nevezhesse igaztalannak, ennek a területnek visszacsatolását azon az alapon kívánom, ahogy az a Saar-vidéken történt. Kész vagyok arra, hogy a népszavazást nemzetközi bizottság végezze és azt akartam, hogy a végső határvonal meghúzása német-csehszlovák bizottságra maradjon. Chamberlain kérésére azonban hozzájárultam ahhoz, hogy ezt a műveletet is nemzetközi bizottságra bizzák.

Ma pedig hozzájárultam ahhoz, hogy a népszavazás tartására a német hadsereget visszavonom a szudétanémet területekről és erre az időre ezen a területen angol légiók teljesítik szolgálatot, amint azt ma előttem javasolták. Mindez lényegében nem más, mint annak gyakorlati megoldása, amire Csehszlovákia részéről ígéretet kaptam. Október 1-én Csehszlovákiának ezt a területet át kell adnia nekünk.

Hálás vagyok Chamberlainnek fáradozásaiért és hangsúlyoztam előtte is, hogy nem akarunk mást, mint a békét, azonban mindennek van határa. Biztosítottam Chamberlaint, hogy

ha ezt a kérdést megoldottuk, akkor Európában semmilyen más területi követelésünk nincs.

Miután Csehszlovákia többi nemzetiségeivel is meg egyezett, hajlandók vagyunk garanciát vállalni Csehszlovákia új határaiért.

Csehszlovákia kezében van a béke és háború kulcsa. Mi nem kérünk mást, mint ajánlatunknak megvalósítását, amihez Csehszlovákia már egyizben hozzájárult.

Vagy visszaadják a szabadságot a szudétanémeteknek, vagy mi megszerezük azt.

És egyet vegyen a világ tudomásul: A négy és fél éves háborús pályafutásom és későbbi politikai pályafutásom alatt egyet semmi esetre sem lehet szememre vetni: azt, hogy gyáva voltam.

A nép előtt most mint első katonája állok és mögöttem masíroz az egész német nép, amely más, mint 1918-ban volt. Haladj mögöttem német férfi és német asszony. Ebben az órában szent akaratom erősebb legyen mint minden veszedelem és szükség és ha ez erősebb lesz, legyőzzük a veszedelmet és legyőzzük a szükségletet. Mi el vagyunk határozva, — Csehszlovákia válasszon!